

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs rövid sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Rövidített rövid sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, április 3.

Mai számunk főbb közleményei:

Adó és iparpártolás.
Hamis műkincsek.
Büntetéssel vádolják a parlamenti botrányhősöket.
Kortesszolgások.
A szegény asszony ezresel.
Tömeges kivándorlás Aradmegyéből.
Választási mozgalmak.
Aradi közhuszár följelentése a királyhoz.
A kijátszott adós.
A bodrogi bucsu.
Színházi tréfák.

Széchenyi.

Arad, április 2.

Szerény gyertya, a mely mellett heves szelek iramodnak, s eloltással fenyegetik a lángját: így fest a választás kavargásai között az az ünnep, a melyet ezen a héten tartanak, — a hol tartanak — Széchenyi István gróf emlékeztetére. Ötven éve lesz április 8-án, hogy meghalt. Iskolák, néhány egyesület, néhány templom megemlékezik a nemzet remülésétől, a melyet ez a hír fakasztott. A többiek most, az élő jelesek, a képviselőjelöltek magasztalásával vannak elfoglalva. Ugyanaz a költő, a ki Széchenyi emlékeztetést elégiába foglalta, írta meg a népről, hogy „többször tart egy rossz kortesbeszédet, mint tenger tudományt és bölcseséget!” S ez a nép ma se tagadja magát, s talán a hazafias kegyelet a legkisebb dolog, a melyet a politika miatt elhanyagolni kész.

Féltetni azért nem kell Széchenyi emlékét e miatt. Államférfiak, a történelem hőseinek nagysága sohasse függ attól, hogy mennyire vigyáznak az emlékére, mennyire becsülik meg. Az ünnepet, ha az ilyenkor a halottnak szól is, maguknak rendezik az emberek, a maguk mulattatására, vagy épülésére. S ha valaki olyankor, a mikor alkalmas lenne rá, nem akar a nagyok példáján buzdulni, okosodni: ő lesz azzal szegényebb, s nem az, a kinek szobra, vagy aremása az ünnep középpontja.

Nem, nem az ünnep méreteitől, lelkesedéstől függ ez, hanem attól: hogy az ünnepnek idejében mennyire lett valóság, érvényesülő elv, diadalmas igazság mindaz, amit az ünnepelt nemzeti hős hirdetett, aminek életét, agyvelejét és izmait szolgálatába szegődött.

Igy nézve a dolgot, soha jobban, alkalmasabban nem ünnepelték Széchenyi Istvánt, mint most. A választási mozgalmak zivajából, a birokra kelő pártok harckialtásai közül az ő emléke bontakozik ki, az ő benne megtestesült irány fölululása, előretörése.

Széchenyi István gróf hirdette s állotta az ellenkező áramlatokkal szemben a tanítást: hogy a magyarnak mindennek előtt és mindennek fölött munkára, a nemzeti vagyonosodást és erősödést siettető munkára van szüksége. S erre adott példát a maga százkezü szorgalmával, a magyar gaz-

dasági élet megannyi hiányának pótlásával; erre sürgette az egyeseket, erre intette a nemzet összeségét. A gróf, az előkelő körök neveltje, ipart, kereskedelmet, gőzhajózást, lótenyésztést, okos gazdálkodást sürgetett, mert látó szemmel vette észre a külföld haladásán, hogy a nemzet jövője csak ettől a munkától függ.

Ötven évvel azután, hogy a döblingi katasztrófa történt, újra a Széchenyi politikája hódít, terjed, szerez híveket. Szakítani a jelszavakkal; félretenni a nemzeti hiúságot; kevésbé időt szentelni a nagy ábrándoknak, az el nem érhető, vagy tőlünk messze álló vágyaknak: ellenben minden időt, minden erőt és minden lelkesedést a nemzeti munkának szánni, amely elsőben is a gazdasági elmaradottságot pótolja, azután az általános jólét, a dolgozó osztályok érvényesülésének vágjon utat: ez a megismerés tért vissza a lelkekbe. S hosszú évtizedek multával, változott viszonyok között, más és más emberekkel: ma is ugyanaz a Széchenyi politikája, mint akkor volt.

Nem először ujult fel ez a politika, — hogy azután újra meg újra erőt vegyen rajta a másik, a népszerűbbnek tetsző politika, amely talán épp oly jóhiszemű volt, de amely mindig meddő maradt, megfeneklett. S annyi csalódás után, amelyek közül a legutolsó volt a legerősebb, a legkegyetlenebb, talán nagyobb ha-

Emberhalál.

Írta: Thury Zoltán.

I.

A báró erdejét már Isten tudja, mióta vágta a parasztok. Nem is vágta, csak lekoppasztották esztendőről esztendőre a százados öreg fákról a galyat, összenyalábolták s hazavitték. Ahogy másutt meg van a borszüret, úgy itt fát szüretelt a sok szegény falusi. Jó előre megbeszélték, hogy mikor mennek ki csapatostul az erdőbe, ilyenkor hajnalban fölpackolták már a sok nyomoruságos taligát, amire föltelepedett a gyermek-meg az asszonynépség s a saegény emberek lassu meggondoltságával, lusta tempóban megindult a falu, neki az erdőnek. Napközben aztán többször is megfordultak a taligák az erdő és a falu közt, némelyek a kapzsiabb népség közül annyi galyat szedtek össze, hogy karácsony táján, amikor még a koldus is csinál valami kis ünnepséget, egy-két taligával eladtak belőle a városban is s hazahoztak helyette egy szép zöld fenyőágat, meg sok apró színes gyertyát és papirosos csüngő pojjacaszívet, kosarat, diót, ahogy ez már illendő ilyenkor.

Az öreg báró nem sokat törődött velük. Az valami nagy politikus volt, miniszter is, fenn lakott a fővárosban s kisebb gondja is nagyobb volt, mint a tarberek erdő. Esztendőről esztendőre heverték az asztalán a kasznárja levelei anélkül, hogy jóformán csak el is olvasta volna.

Ahelyett nagy beszédeket mondott, amiről úgy emlékeztek meg otthon az uradalom körül a kisbirtokos urak, hogy: a báró már megint verekedett. Ujjá, de hogy kiporolta az ellenzék bundáját. Amikor az öreg báró meghalt, a fia következett a dominiumba. Ez aztán gazda volt s egy percig se tűrte tovább szó nélkül a tarberek erdőben a rablógarázdálkodást. Azt mondta, hogy ő maga is letudja vágni a fáját, nem kér segítséget s egy kopogásra fagyott novemberi hajnalban, amikor megint kigyülekezett az erdőszélre a sok taliga, puskás urasági hajduk fogadták a parasztokat.

— Akinek fa kell, menjen az udvarba. Az ispán ur cédulákat ad ki. Egy taliga ágnak egy-egy pengő az ára.

— Mi, hogy egy pengő?...

— Egy pengő, épen annyi.

A sok paraszt összebámult. Sehogyse tudták megérteni a dolgot. Egy-egy kis kompániába szedelőzködtek, megdöbbenve tanácskoztak: — egy pengő... a fáért... aztán megint egy rajba gomolyodott össze mind a férfi az asszony, körül a taligákban sivazkodott a sok gyermek, fázta, némelyik a ló elé feküdt, hogy az állat meleg párát fujjon az arcába s nem mozdult a sok emberből egy se.

Dél felé kijött a bírós és azt mondta, hogy igazuk van. Ne hagyják magukat. Ha a báró az erdő, hát az övé, vigye ahová akarja, de az aprófa meg a száraz ág a falué. Vágják már harminc esztendeje. Délután pedig jött a zsan dár, elvitte a bírót. Erősen összeszorították a

csuklót a lakatos láncsal s úgy hajtották maguk előtt, meglökdösve egyszer-kétszer a puska agyával, mint a lovat. A parasztok jajgatva indultak utánuk, de a káplár a bajonettet mutogatta nekik s az mondta, hogy belevágja valakibe. Az asszonyok az emberek elébe állottak s mormoló, izgalmas csendességgé lett, olyanforma, mint valami veszett káromkodás, ami csak az ember belsejében háborog.

Haza nem akart menni senki. Most már eléggé megbeszélték a dolgot, hallgattak. A sok nagy csizma kopogott a zuzmarás, demedt fűben, egymásra néztek, de mindenkiben egyformán dolgozott az elkeseredés dühe. Az éhes pillantásuk fölalta az erdőt, most már a fáját is, az egészét. Sompolygó, tétovázó tehetetlenséggel bámulták pár lépésnyire maguk előtt ezt a beláthatatlan rengeteget s még mindig nem voltak elkészülve arra, hogy mit csináljanak.

Az egyik odamorgott a másiknak.
— Az asszony előtt restelli az ember. Ide bolondítottuk őket, aztán most meg olyanok vagyunk, mint a tolvajok.

Percrel-percre sötétedett s várandósabb lett a hangulat. Közelebb bujtak egymáshoz, mindenik mondani akart valamit. Azért még csak sunyi találkozás volt az egész, egyik a másiktól akarta kinézni, hogy vajon mit gondol. Némelyikben már lihegett a düh s egyszer aztán nekimentek az erdőnek. Egy-két nekivadult ember ment elül magasra emelve a fjszét, mint valami zászlót s a többi utána. Most már ordítva szabadult ki belőlük mind a

talommal és maradandóbban fog érvényesülni a reális politika, a munkát hirdető és kereső program.

Az áhitathoz nem kell templom, még imádság se. Aki olyan dolgot művelt, amelyben a hite, a vallásának szelleme megnyilatkozott, szolozsmák nélkül is imádkozott. Széchenyi ünnepléséhez se kell beszédeket mondani, beszédeket hallgatni. Aki az ő emlékét átérti, s a szerint cselekszik, hogy azzal Széchenyi tanítását, Széchenyinek örök értékű eszméit, a munka politikájában egyesülő irányítását követi: nem maradt adósa a halhatatlan ember emlékének, amelyet egy szomorú évforduló ujit fel előttünk.

Adó és iparpártolá .

*

Irta: Figus Albert, városi számvevő.

Arad, április 2

Nincs még egy állam, ahol olyan sokat beszélnek és oly keveset tennének az ipar és kereskedelem érdekében, mint nálunk. A sok megalom, a sok újítás mind agyontámogatják szegény zsenge iparunkat. A koalíciós kormány különösen remekelt iparpártolási politikájával, melynek koronáját az 1909. évi adótörvénytörzár tette fel.

Ezt a törvénytörzart 1909. évben alkották, amikor a pénzügyi tudomány, állítólag, a fejlődés legmagasabb fokán állott már. Csinálták pedig avval a bevallott cézzal, hogy a kis emberek fölös terhét a nagyok vállaira hárítsák. Magyarország kisiparát akarták erősíteni ezzel, azt a kisipart, melynek fejlettsége képezi alapkövét annak, hogy egy állam iparos állam lehessen. Szegény kisiparunk, soha csunyábban be nem csapódott. Rá lehet mondani erre a törvényre, hogy a kisiparunkat kétszeres terheléssel sújtja, ez a törvény csak egy osztálynak kedvez igazán, kedvez pedig a képviselő uraknak, akiknek fizetését az adó alól teljesen mentesíti.

Veszedelemesen közelg az a határidő, midőn ezek a törvények életbe lépnek. Ezt a vesze-

delmet csak az új pénzügyminiszter háríthatja el rólunk, kinek kijelentései alapján bízni lehet abban, hogy nem hagyja életbelépni.

Az összes adótörvényeknek két olyan új rendelkezése van, melyek magasabb nemzetgazdasági szempontból értékkel bírnak. Ez pedig a kereseti és jövedelmi adónál megállapított létminimum adómentesítése és a jövedelem adónál biztosított fokozatos (progressív) adózás. Csak ennek a két dolognak van olyan súlya, amit nemzetgazdasági és pénzügyi politika szempontjából mérlegelés tárgyává tenni lehet. Kétségtelen ugyan, hogy a különböző című kereseti adók egybevonása, a másodosztályú kereseti adó eltörlése, a jövedelemadó létesítése, az adószázalékok mérséklése papíron értékes dolgoknak látszanak, azonban a nemzeti teherviselést vajmi keveset érintik. A kereseti adók egybevonása csak újabb terhet jelent, a jövedelemadó az általános pótdadó helyettesítője, az adószázalék mérséklése pedig csak fikció.

Az adóköteles keresetének szabad mérlegelése eddig sem arra terjedt ki, hogy valóban az a jövedelem puhatoltassék ki, amely a valóságnak megfelelő, hanem az adóztatás gyakorlati alapelve ez volt: megállapítani azt az adóösszeget, melyet az érdekelt viselni képes volt. A százalék leszállítás ezt az összeget a jövőben mérsékelni nem fogja, de nem is akaja, mert hiszen a pénzügyminiszter statiztikával igazolta, hogy a jövedelmét senki sem vallotta be. A százalékmérséklés tehát csak arra vonatkozik, hogy az eddigi 10%-os adó összegét, vagy ennél többet, 5%-al lehessen elérni. Így kívánja ezt az adóerőkölc. A közép- és nagyjövödelmekre tehát ez az újítás sem nem oszt, sem nem szoroz.

Másképen vagyunk azonban a kisipar és kiskereskedelem megadóztatásával. Ezek alatt értem Aradon azt a mintegy 3000 adózót, kik ma 40 koronán alóli egyenes adót fizetnek. Ezekre nézve az adótörvény hatását a pénzügyminiszter a következő szavakkal jelezte: „Leveszem a terheket azok vállairól, kiknél az ma aránytalanul súlyos és átviszem azok terhére, akiket az igazság követelményeinél fogva az megillet!”

Hát nézzük, hogy vette le, hogy vitte át? A kisebb iparosok eddig kétféle adót fizethettek. Vagy fizettek I. oszt. kereseti adót,

vagy a III. oszt. kereseti adóval voltak megterhelve. Természetesen kisiparról, kis keresetről lévén szó, a kivetett adó is a legminimálisabb lehetett. Megvolt a módja, hogy 5k a legkisebb, 8 korona egyenes adót fizethettek. Az új adótörvény a 800 koronán aluli keresetet adómentesíti, vagyis ebből következik, hogy a legkisebb adó 800 koronának 5%-a, vagyis 40 korona lehet: jövedelemadóval együtt tehát a legkisebb adó 45 korona. Hogyan leszünk tehát avval a mintegy 3000 kisiparossal és kereskedővel, kik eddig 8—40 kor-ig terjedő adót fizettek? Elismerni fogja a kintár ezekre, hogy nincs 800 kor. évi keresetük és adómentesíteni fogja őket? Képzeltető-e egy önálló iparág, amely évi 800 koronát, vagy naponta 2 kor. 80 fillért nem jövedelmez, akkor, amikor a közönséges napszám 3 kor., az ipari napszám pedig 5—10 kor. közt váltakozik? Nem képzeltető, sőt hozzá teszem, a törvény szerint jogosan nem képzeltető! A következmény tehát az lesz, hogy az érdekelt kisipar az eddigi terheléssel szemben három vagy négyszeresen lesz sújtva.

Pedig elvitatni nem lehet, sőt a pénzügyminiszter sem vitatta, hogy az eddigi adóteher is sok volt. Hol található tehát a teheráthárítás? Van-e a mi kisiparosunk abban a helyzetben, hogy legkisebb adótétel gyanánt 45 K állami adót, tehát összesen és évenként mintegy 100 K adót elviselhessen?

A létminimumnak ebből a visszahatásából csak egy kivezető út van, ez a progresszió minden adónál az egész vonalon. — Hiába kertel a pénzügyminiszter, hogy a progresszív adóztatás igazságtalanságokra vezet, azok az igazságtalanságok, miket ő példának felhozott, sokkal jelentéktelenebbek, semhogy azokra orvoslást ne lehetne találni. A pénzügyminiszter ebben a kérdésben nem érvelt, inkább csak elsiklott a dolog felett. Ő maga is érezte, hogy az igazi érvekkel nem hozakodhatott elő, mert azt nem mondhatta, hogy az ezer holdakra és a milliókra nem akar újabb terhet róni.

A régi ad törvények félszázad alatt megérték arra, hogy sutba dobják őket; ha ezt komolyan tenni akarják, akkor a nagy jövedelmekbe merész kézzel kell belenyulni, s az itt szerzett jövedelem többlet terhére a kicsik terhet valóban enyhíteni kell, de nem olyan törvénnyel, amely már születésekor megérett arra, hogy sutbadobják. Bizunk az új pénzügyminiszterben, hogy ezt megteszi, de magunk is tegyünk valamit!

hang, amit eddig magukba fojtottak, rohantak előre a fák közt és megint az övék az erdő. Messzire kihallatszott a fejszecsattogás meg a hangos össze-vissza lárma, amivel nekiestek a nagy uri jószágoknak. Ez már nem volt a csöndes tallózás, hanem a nekiéhezett emberek dühe, pusztítás, ostrom a más tulajdona ellen. Mikor már ilyenre fajult a dolog, siránkozni kezdtek az asszonyok.

— Baj lesz belőle... baj lesz...

— Elvitte a zsandár a birót. Vágjad! A tied!...

— Baj lesz belőle...

A hajduk futva mentek vissza a faluba. A báró mindenfelé telegrafált, zsandárt, katonát kért. Mi fővárosi újságírók akkor mentünk le, amikor már három nap óta dultak az erdőt a parasztok s azt kiabálták: minden a mienk! — Előbb csak biztatták egymást ezzel, mentséget keresve a pusztításra, amitől megijedtek, aztán már annyiszor mondták, hogy elhitték, meggyőződésük lett.

— Az apám is vágta, meg a nagyapám is! ... A mi vonatunkkal már egy félszázad katonája is érkezett egy főhadnaggyal s a sok városi ur, meg a csendes katonacsapat együtt ment ki az erdőbe.

II.

A parasztok összefutottak, amikor közéjük ment a tiszt. Zavarosan, össze-vissza kiabáltak s most már az asszonyok lármáztak a leghangosabban.

— Mit akarnak?... A mienk, minden a mienk... Hagyják békében a szegény embert, ha dolgozik...

Az asszonyok nekimentek a katonáknak is, akik hosszú sorban, a puskára támaszkodva jámboran egymásra bámultak s nem igen tudták, hogy miről van szó.

— Menjenek innen, hagyjanak nekünk békét...

— Egy szőke, hosszú gyerek csendesen, egy kicsit reszkető hangon szólott rá egy erős, kövér asszonyra, aki a puskáját akarta kirángatni a kezéből.

— Tovább néném, t vább innen, ne bajoskodjék... Akkor már mintha sejtette volna, hogy mi lesz a dolog vége, kérni kezdte. — Menjen haza, menjen haza mind.

Egy káplár arra jött s durván tovább lökdöste az asszonyt.

— Mars, mars!

Azalatt szóhoz jutott a főhadnagy.

— Emberek, a maguk javára beszéllek. Menjenek haza... Baj lesz. Azért jöttünk ide, hogy magukat kizavarjuk az erdőből, mert az az uraságé. Irás van róla... Ha nem mennek szépszerével, másként beszéllek: A katona nem tréfál. Lássák, mennyi van itt.

— Mink se vagyunk kevesen.

— Azok szurnak, lőnek.

— Itt a fejsze.

Ezt egy ember mondta, de amint belekengott a hangja a csendbe, egyszerre kiabálni kezdett mind.

— Nem megyünk, minden a mienk...

Körülvették őket az asszonyok s most már össze-vissza, a dübbe belesáppadva kiabáltak.

— Nem megyünk! Menjenek maguk, mi dolguk van itt!?

Egy gyerek rögtön hajított a tömegbe. A kemény sár a tiszt lábai előtt puffant szét. Még nagyobb lett a lárma, rekedt vad ordítás töltötte be a hideg, tiszta reggelt. A tiszt várt. Mikor észrevették, hogy nem veszté el a fejét csendesebbek lettek, csak akik hátrább állottak, a tájékozatlanok kiabáltak még, egyenkint hallgatva el, amint észrevették, hogy mindig kevesebben és kevesebben vannak.

Végre szóhoz jutott a főhadnagy. Körülnézett, keresett egy értelmebb arcot s amikor megtalálta, magához intette az öreges, komolyképi parasztot.

— Ismeri az órát?

— Igen.

Kiveté az óráját, megmutatta neki.

— Nézze mennyi van most?

— Félkilenc.

— Magyarázza meg a barátainak is, amit mondok. Mostantól számítva két óra hosszáig várok. Azalatt kitakarodhatnak az erdőből. Ha akkor még ember lesz itt, másként diskurálunk. Értette?

— Igen tiszt ur, hanem nem megyünk ám... Előbb hozzák vissza a birót!

— Micsoda birót?

— Akit elvitt a zsandár.

Büntettel vádolják a parlamenti botrányhősöket.

Befejezték a nyomozást. — A Kuria a fogházbüntetés mellett.

Távirati tudósítás.

Arad, április 2.

A budapesti államrendőrség ma befejezte az előnyomozást a képviselőházban végbement botrányok ügyében s az iratokat áttette a kir. ügyészséghez, amelynek indítványa után rövidesen megtartják a tárgyalást. A botrányhősök nagyon szomorú kilátásokkal néznek a tárgyalás elé. A vizsgálat ugyanis a terhükre hatóság ellen elkövetett büntettet és súlyos testi sértést állapított meg. Ezek a bűncselekmények közönséges fogházzal büntetendők.

A Kuria a múlt hónapban hozott döntvényével a súlyos testi sértés vétségét is fogházbüntetéssel sújtja, így hát a meggondolatlan hősök alkalmassint nagyon megemlegetik a fenegyerekeskedést.

Az ügyre vonatkozó hireink ezek:

(Az utolsó kihallgatások.)

A szászrégeni rendőrség ma a képviselőházi botrányok ügyében kihallgatta Gál Sándor volt házelnököt, aki kijelentette, hogy a botrányban ő nem volt szemtanúja, mert az ülést felfüggesztvén, kiment a folyosóra és csak mikor visszatért, hallotta a botrányt másoktól. Tehát nem tanuskodhat.

A budapesti rendőrségen ma kihallgatták Sümegi Vilmos volt képviselőt, aki törvénytelennek mondotta az eljárást, de aztán jegyzőkönyvébe vétette, hogy ő, amikor a botrány megtörtént, mely mindössze néhány másodpercre tartott, a padsorban Zichy János gróffal beszélgetett. A hátuk mögött állt Beck Lajos volt képviselő, tehát nem dobálhatott. Később, amikor a miniszterek sérülése már megtörtént, mindenki a terem közepére igyekezett. Hogy akkor dobott-e Beck a miniszterek felé, azt nem tudja.

— Az a zsandár dolga. — Mielőtt elment volna, még egyszer visszafordult. — Emberek, minek mondanék maguknak mást, mint ami igaz. Higgyék el nekem, hogy baj lesz, ha nem engednek. Mi nem vagyunk zsandárok, aki bekíséri ezt vagy azt, hanem aki velünk jön össze, az itt is marad a gyepen.

A parasztek lármáznai kezdtek.

— No, no, talán nem olyan hangosan.

— Még hangosabb is lesz, ha a puska kezd beszélni.

A tiszthelyettesek leheveredtek a köpönyegekre a katonák előtt. A kadét sápadt volt s izgatottan beszélt a főhadnagy fülébe, de csak halkan, hogy ne hallják meg a katonák.

— Nem katona kell ide. Háború ez? Ilyen népség ellen indítanak minket... Átnézett a parasztekhez és megírtózott. — Mennyi asszony, gyermek, öreg ember. S hátha igazuk van?

A főhadnagy rászólt.

— Hallgass.

Odaát szervezkedni kezdett a másik tábor. Egyre fenyegetőbb lett a hangjuk s nemhogy fogtak volna, de mindig tömörebb és nyüzsgőbb lett az emberboly, amibe összegabalyodtak. A mutató pedig szaladt a nagy ezüst órán, amit maga elé tett a főhadnagy a köpönyegre. Egy óra telt el már, amikor újra feléjük indult a főhadnagy. Most már vele ment a tiszthelyettes is, közeliől akarta látni ezeket az embereket s ő is mondott valamit németül, amit nem értett meg senki. Mikor látta, hogy hiába beszél, idegesen hadonászott, mutatta a kardot

(A hivatalos jelentés)

A rendőri sajtóiroda ma a következő hivatalos jelentést adta ki:

A képviselőház ez évi március hónap 21. napján tartott ülése alkalmával több volt országgyűlési képviselő Khuen-Héderváry Károly gróf magyar királyi miniszterelnök urat az 1847—8. évi III. tc. 23. § a alapján gyakorolt hivatalos eljárása közben tettelegesen bántalmazta és úgy rajta, mint a védelmére siető Serényi Béla földmívelési miniszter uron testi sértést ejtett. A rendőrség ezen bántalmazások és testi sértések folytán a nyomozást azonnal saját hatáskörében és a budapesti kir. ügyészség 1910. március 23-án kelt 17678. számú íráta értelmében folytatni kezdte. A nyomozás a mai napon befejezést nyervén, az összes iratok a lefoglalt bűnjelekkel együtt a királyi ügyészségnek adattak át. A tanúk vallomása szerint ezen bűncselekmények elkövetésével Zakariás János, Markos Gyula, Hoffmann Ottó, Beck Lajos, Eitner Zsigmond és ifj. Madarász József volt országgyűlési képviselők terhelhetők, akik is a fennforgó bizonyítékok alapján a büntető-törvénykönyv 168., illetve 301. és 302. §-aiba ütköző bűncselekmények miatt — súlyos testi sértés és hatóság elleni erőszak — feljelentettek. Arra nézve, hogy ezen bűncselekmények előzetes összebeszélés folytán tervszerűen követték volna el, illetve hajlattak volna végre, a nyomozás adatai bizonyítékot nem szolgáltatottak.

(Érdekes kuriai döntés)

Egyik fővárosi estilap a képviselőházi botrány ügyével kapcsolatosan a következőket írja:

A kir. Kuria március 11-i teljes ülésében a következő határozatot hozta:

A súlyos testi sértés büntetése a büntető-törvénykönyv 92. és 20. szakaszai alapján súlyos testi sértés vétségévé való átváltoztatása esetében a büntetés, eltérően a kir. Kuria 2. számú teljes ülési határozatától, a büntető-törvénykönyv 302. §-ának első rendelkezése alapján csakis fogházban szabható ki.

Hamis műkincsek.

Csalás Budapesttől-Bécsig.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 2

Egészen új fajtája honosodott meg Budapesten a szélhámosságnak. Ugynevezett régiségkereskedők szövetkeztek ékszerészekkel és ügynökökkel, akik egészen értéktelen tárgyakat műkincsek gyanánt hoznak forgalomba. Árveréseken összevásárolják a rozsdás holmikat, kinevezik azokat tizenötödik vagy tizenhatodik századbeli műemlékeknek s vagy hozzá nem értő külföldi műkereskedők nyakába varrják, vagy műkedvelő gyűjtőket boldogítanak velük. Mindenféle állásból kicsöppent ügynökök, akiket röplő archeologusoknak lehetne nevezni, Budapest és Bécs között csereberélnék mindenféle hitvány ócskasággal és busás pénzeket vágnak zsebre.

Legutóbb két nagyszabású csalást derített föl a budapesti rendőrséghez érkezett följelentés. Az egyiket Ratzerdorfer bécsi régiségkereskedő tette, a másikat Majtin József Koronaherceg utcai ékszerkereskedő. A két följelentés különös módon függ össze egymással. Majtin Józsefhez egy napon beállított Steiner Miksa régiségügynök és kagylóserleget kínált föl eladásra, ugynevezett Nautilius, amely ha valódi, testvérek közt megérőten — hatvan-ezer koronát. Steiner, akinek ebben a ravasz kis üzletben egy Bárcziné nevű asszonyság segít, nem győzte dicsőíteni a kagylóserleg műbecsét. Elmondotta, hogy valamikor négyszáz évvel ezelőtt császárok és királyok itták belőle a gyöngyöző italt s ehhez képest igazán potomság az a négyezer korona, amiért eladni hajlandó. Az ékszerésznek tetszett a serleg és négyezer koronáért meg is vásárolta.

Másnap derült ki a csalás. Majtin szakértőkkel megvizsgáltatta a régiséget és megállapították, hogy a Nautilius se négyezer, se négyszáz, de még negyven koronát se ér. Steiner Miksa egyszerűen becsapta az ékszerészt. Ugyanez a Steiner Miksa vágta mellbe Ratzerdorfer bécsi régiségkereskedőt, csak hogy itt nem egyedül operált. Majtin József volt a társa, az előbbi Majtin, aki akkor még nem ismerte a megsíratott kagyló serleget. Ezek ketten egy

meg a revolvert s fölített az égre. A parasztek komoran fordultak el tőle.

A főhadnagy megint előkereste a maga emberét.

— Volt katona?

— Voltam.

— Milyen sarzsi?

— Káplár.

— Tud németül?

— Nem.

— Hát ki tud?

— Senki.

Erre elővett a zsebéből egy írást, csapkodni kezdte a kezével a kiterített lapot s most már ő is elvesztette a nyugalmát.

— Maguk bolondok, meg vannak veszve, ide nézzenek. Bele van írva a parancsba, hogy ha nem megy szép szerivel, hát lövünk. — Kirántotta a kardját és lökdösni kezdte azt a parasztot, aki legközelebb állott hozzá. — Nem megy? Takarodjon! Mars, mars. Nem akarom a vesztüket, bolondok.

— Nem megyek. A mienk az erdő. Nem parancsol itt az ur. Az anyém meg ezeké...

— A király mindenütt parancsol...

— Itt még az se... Az itt mind a paraszt. Apám is, meg nagyapám is vágta.

A főhadnagy elhallgatott s intett a tiszthelyettesnek.

— Jer.

Visszamentek s újra végigheveredtek a köpönyegeken. A katonák mozogni kezdtek, megigazítottak magukon egy szíjjat, némelyik

a bajonettet próbálta kihuzni a hüvelyből, újra visszacsapkodva, hogy vigan jár-e, az elfoglaltságukat akarták beletakarni a hiábavaló mozgólódásba s odasandítottak a tisztek felé a köpönyegre, amiről kifehérelt a nagy ezüstóra. A mutató rohant előre a számok között. Elül az altisztek számították a percek s minden nagyobb numerusnál, amit áthágott az időszámító kis acélléc, érezték, hogy átszalad rajtuk a hideg.

Tul pedig munkához láttak a parasztek, újra fölfojták a fejszét s nekimentek a fáknak. Olyan volt a munkájuk, mintha a halállal birkóznának. Szakadt róluk a verejték, a vén emberek ledobták magukról az ujjast, kiabáltak: — Neki hé! Vágjad! — A gyöngébbek erőre kaptak a többi fanatizmusától s biztatták magukat, nagyokat rikkantva: — héjjé! Ne félj pajtás! — Szétszórdtak hosszú ritka sorba, dörgött a fejszéik alatt a sok korhadt nagy fa, amint belesuhintottak, némelyik megereszketett a taligák felé pillantott a tisztásra s szeretett volna fölkapni egyre a sok közül s elnyargalni de már nem volt ereje ahhoz se, hogy szembeálljon a lázzal. Sunyin, remegve pillantottak a tisztek felé, akik egymással sugdostak s biztatták egymást.

— Ne félj! Nem lő, nem mer...

Újra közéjük ment a főhadnagy. Halvány volt, tétovázva beszélt s nagyokat nyelt, amíg egymás mellé rakta a szavakat.

— Nem mennek, kendtek?

— Nem, a maga erdejébe ur a paraszt is.

ezüst szarvast vittek föl Bécsbe és elhittették Ratzerdorferrel, hogy ez a szarvas ritkaság-számba menő műkincs, páratlan példány, amiért egy Rockefeller legalább is százezer dollárt adna. Ők szerényen csak nyolcezer koronát kértek érte. A bécsi boldogan olvasta le a bankékat és sugárzó örömmel mutatta be a szarvast a szakértőknek. Rövidesen kiderült, hogy a szarvasnak az ezüst mázon kívül semmiféle értéke nincs. Ratzerdorfer kétségbeesetten szaladt Budapestre és megtette a följelentést.

Ez a két eset csak mutató a régiségcsalások tarka és tömött bokrétaiból. Budapesten és Bécsben egész csomó kétes ekzisztencia él efféle szélhámoskodásokból. Csak legutóbb is négy ágens tűnt el hirtelen a fővárosból, ahol izzó lett lábuk alatt a talaj. Hol hamis ékszerekkel, hol „olasz mester-hegedűkkel,” hol meg régi „kiásott műkincsekkel,” amelyek direkt a régiségeket imitáló gyárakban készülnek, tévesztik a jórészt laikus kereskedőket és amatőröket. Ujabban több följelentés figyelmessé tette a két főváros rendőrségét ezekre az üzelmekre, amelyeknek most alighanem végére járnak a hatóságok. Megnehezíti a nyomozás munkáját, hogy sok becsapott gazdag gyűjtő szégyenérzetből elhallgatja az ő esetét, mert röstell, hogy nyilvánosságra jut a hozzá nem értése.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Meghívás.** Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület f. 6. április hó 9-én délután 4 órakor a városháza emeleti tanácstermében tartja rendes évi közgyűlését, melyre az egyesület összes tagjait tisztelettel meghívja, Aradon, 1910. április hó 2-án, özv. Hauser Károlyné egyes. elnök. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. A titkár évi jelentése. 3. A pénztáros és számvizsgálók jelentése. 4. Indítványok.

(*) **Az „Aradi verseny egyesület”** 1910. évi április hó 4-én d. e. 10 órakor, az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár igazgatósági tanácstermében közgyűlést tart. Napirend: Titkár jelentése az egyesület 1909. évi működéséről. Az 1909. évi számadások bemutatása és azok felülvizsgálatára kiküldött számvizsgáló bizottság jelentése. Az 1910. évi költségvetés megszavazása. Folyó ügyek.

(*) **A közöskönyha ujtása.** Az aradi közöskönyha életrevalósága mellett ismét újabb lépést tett az igazgatóság. Ezuttal elhatározták, hogy a hat hónapi próbaidőt lezáraltatják egy

hónapra, miután annyira megerősödtek már, hogy úgyis meg tudják találni számadásaikat. Akik tehát most iratkoznak be, azoknak nem kell hat hónapig hordatni a kosztot, hanem csak egy hónapig s ha nem tetszik, azonnal kiléphetnek minden kötelezettség nélkül.

KORTESFOGÁSOK.

Hires jelöltek módszere.

A régi választások emlékeiből bizonyára sok új jelölt fog egészséges ötleteket meríteni és miután a választásoknál nem az eszközök, hanem a cél tartandók szem előtt, a felsorolandó emlékek közül minden jelölt azt választhatja ki magának, amelyik legjobban megfelel a gusztyusának.

A megboldogult Pichler Győző elmés kortesfogásait mellőzzük, mert ma már nem megy valami különös érdemszámba, ha valaki 48-ban született.

Elretentő példának említiük fel, hogy mennyire tiszteletben tartandók a különböző vallásfelekezetek ünnepei. Ennek klasszikus példája Plósz Sándor volt igazságügyminiszter bajai bukása és Rajk Aladár mandátuma.

Plósz Sándor beszámoló beszéddel akarta megörvendeztetni bajai híveit és sürgönyben jelezte megérkezését.

— Holnap este érkezem, holnapután programbeszédet tartok. Plósz.

A pártelnök Szutrély Lipót kir. tanácsos keresztnéve ellenére és hithű katolikus volt és halvány sejtéssel sem birt arról, hogy az a holnap este a zsidók hosszunapjának előestéje, a holnapután pedig maga a hosszunap, a leghosszabb nap, a zsidók legnagyobb ünnepe, amikor egész nap böjtölve imádkoznak.

Szutrély az örömhírt hozó sürgöny vétele után elszaladt a kaszinóba, megrendelt egy száz terítéses banketet, fut a nyomdába, kinyomatja a programbeszédet hirdető plakátokat, a banketmeghívókat és másnap este gálába csapva magát, várja a vasutnál a minisztert.

Plósz megérkezik, az elnök üdvözi, aztán berobognak a városba, fél óra múlva pedig pontosan megjelennék a banketen. Száz ember helyett valami huszan várták az excellenciás urat.

A pártelnök zavartan tekintget jobbra-balra, aztán kivieszi az óráját, a miniszterre néz és mentegetni kezdi magát.

ról a vér, végig az arcán, le a zubbonyra. A parasztek veszettül ordítottak, most közelebb jöttek s kopogni kezdett a sok kő s keményre fagyott sár a katonák fején. — Neki, üsd agyon! Verd a kutyát! — kiabálták a tulsó oldalról. A főhadnagy zsebkendőjével a vért törülgette le a szeméről, hogy lásson. Mikor visszanezett a legényekre, látta, hogy azok is véresek már, kettőt közülük puskára fektetve vonszol hátra a többi. Lihegett, levegő után kapkodott s még egyszer átkiabált a parasztekhoz.

— Ki az erdőből? Ki...

Mikor újra közapor repült el a feje fölött, félreugrott a katonái elöl és vezényelt.

— Tűz!

Egyszerre dördült el valamennyi puska s aztán nagy csend lett. Iszonyú füst takarta el a világot, nem lebegve magasabban, mint az ember szeme s aztán hallatszott, hogy dübörög a föld a sok csizma dobogása alatt, amint rohantak el a másik oldalra. A taligákban nyertettek a lovak, aztán egymásután összeakadva, egymásba gombolyodva rohant végig a mezőn mind, a gazdátlanokat magától vitte haza a ló örült vágatással. A fák között pedig halottak és sebesültek feküdtek sorjában nyögve, jajgatva, némelyiknek az utolsó sóhajtását fogta föl az, aki épen ráhajolt, egy öreg paraszt pedig a könyökre támaszkodva siránkozott, amíg mindig gyöngébb és gyöngébb lett a hangja.

— Mert egy kis fát gyűjtött az ember télire, egy kis forgácsért, amit összeszedtünk...

Korán jöttünk Kegyelmes uram.

— Nem hinném, hiszen nyolc órára jelenték a vacsorát és most pont nyolc óra.

Ekkor előállt egy jól informált kerifeus.

— Hiba történt kegyelmes uram, ma este kezdődött a zsidók hosszunapja és nekik nem szabad enni.

— Baj, ba! Tehát nekünk kell most száz emberre valót enni!

— Ez még nem volna baj, de holnap a programbeszédhez sem jönnek el, mert egész nap templomban kell lenniük.

— No majd kinyomatjuk a beszédet és elküldjük nekik.

De hát ez a megoldás nem bizonyult jónak. Baja 2500 szavazója közül 2600 zsidó. Ebből a 2600 választóból 2700 Rajk Aladár legszűkebb rokonságához tartozik. Ez a 2700 választó tapintatlanságnak minősítve a miniszter eljárását, hirtelen felleptette ellene Rajk Aladárt, és a hithű zsidók 2800 szavazattöbbséggel buktatták meg. Plósz Sándor igazságügyminisztert.

Tanulság: Egy évben a különböző felekezetek ünnepei 300 napot tesznek ki; fel kell tehát használni a fennmaradó 65 napot programbeszédnek tartására és a választók kegyének kikunyorolására.

Nem mindig érdem zsidónak lenni, sőt egyszer másszor előfordul az életben, hogy egyenesen hátrányos a kiválasztott néphez való hozzátartozás. Ami Rajk Aladárnak előnyös volt, az Dienes Mártonnak, az Amerikába vándorolt lapszerkesztőnek egy reménybeli mandátumba került, pedig nem is volt zsidó.

Kunszentmártonban folyt az elkeseredett küzdelem Dienes és Bozóky Árpád között. Bozóky egyik főkortesének Galfy Sándor szerkesztőnek gyanus volt a Márton név, mely előtt a Dienes is furcsállotta és előállt azzal, hogy Dienes Márton neve mögött Scharf Móric a hírhedt tiszaszlári pör hőse rejtőzik.

Ennek dokumentálására gyártott egy születési bizonyítványt, melyből kitűnt, hogy Dienes Márton azonos Scharf Móriccal, aki Blum Izrael sakter szakszertü beavatkozásával nyolc napos korában ünnepélyesen zsidóvá avattatott.

Több sem kellett. Ez a hamis születési bizonyítvány egyszerre leszorította Dienes Mártont és mandátumhoz segítette Bozóky Árpádot.

Tanulság: Hamisított születési bizonyítvány ellen csak a kitűnően bevált Szülő Géza-féle ismert és pikáns módszerrel lehet a sikert — kívágni.

Daru.

SPORT.

+ Az aradi Maros-evezős-egyesület ma tartotta XX. évi közgyűlését Fabry Sándor dr. elnöklete alatt. A regatta-egyesület elmúlt évi eredményeiből nevezetes, kiemelendő momentum a szegedi evezős versenyen aratott több rendbeli győzelem, nemkülönben a tagoknak szorgalmas evezése, így különösen kiűntek a távevezés terén Keller Gyula, Gergely László, Keresztes Gyula és Sztelió Gyula, akik 1000 kilométeren felül eveztek. A közgyűlés elhatározta, hogy a tavaszon nagyszabású keresztelési ünnepélyt rendez, amelyen a névtelen tagok fognak megkereszteltetni. Tiszviselőkké megválasztottak: Elnök: Fabry Sándor dr. Alelnök: Dálnoky-Nagy Lajos dr. Titkár: Vannay Gyula. Jegyző: Zubor Imre dr. Művezetők: Jankó Imre és Dániel Péter. Pénztárnok: Domonkos Gyula. Megemlítjük még, hogy a „Tiszai Regatta Szövetség” kerületi közgyűlését Aradon holnap tartja meg, amelyre a szövetségi tagok már a mai nap folyamán nagy számban megérkeztek. A közgyűlést a Fehér Kereszt éttermében társas-ebéd követi.

+ 33 football klub — A. A. K. mérkőzése ma délután fél 4 órakor veszi kezdetét a Török Gábor-utcai sporttelepen. Igen régi footballistákat fogunk holnap látni. Gilli, a csapat kapusa összesen játszott 300-dik mérkőzését.

— Nem hisznek nekem?

— Nem.

Az egyik felemelte a fejszét s a főhadnagy felé suhintott vele.

— Leütem az urat, ha nem megy innen.

A főhadnagy is kardot rántott s végigvágott a fejszés ember arcán. Még magához sem tért a tömeg, már nálunk volt. Rekedten kiabált.

Hapták! Hapták! Menjenek az urak a katonák háta mögé.

— Mit akar... mi lesz?... Főhadnagy ur?

— Kimennek-e az erdőből vagy sem?

A parasztek megrökönyödve, egymásba bujva vártak s csak a szájasabbak ordítottak.

— Nem, az Istennek se... Egy életünk, egy halálunk...

A tiszthelyettes egy fa mögé állott s hozzátámaszkodott vastag derekához. — Reszkettett, majd hogy hanyatt nem bukott, mint egy tuskó.

— Aki akar, menjen, amíg tud.

A fa mögé ment a kadéthoz, valamit akart neki mondani, de amikor látta, hogy milyen állapotban van, szó nélkül ott hagyta. Megint a parasztek felé tartott s a dühtől reszkette kiabált.

— Marhák, barmok! Ki innen...

A parasztek egyszerre követ, rögt, tuskót dobáltak feléje. Egy kemény rög a homlokán találta s fölhaszította a feje tetejére a sapkát. Széles vörös szalagban indult meg a homloká-

Külföldi tanulmányai alatt, Berlinben a bajnok-csapat Britániának volt kapuvédője. Bosnyákovics Károly, a csapat kapitánya, ki 250-dik matchet játszott az idén. Mintgyődjátékos briliáns. Steiner Béla, kitűnő technikája mellett gyorsaságával érdemelte ki a piros bársonysapkát, jelölül annak, hogy Magyarország válogatott csapatainak tagja volt. A többi játékosról is csak a legkedvezőbb híreket adhatjuk, kiknek fegyelmezettsége és lelkesedése tette az a 33 kat, amit kevés egyet érhet el. A csapatok összeállítása: Gili-Biró, Bosnyákovics-Cavoljai I., Székány S., Eichinger-Stiner, Horváth, Weis, Cavoljai A., Székány. Az A. A. K. csapata: Gárdos-Kornya, Major-Eisen, Magyar, Bácskai-Fackel, Asbóth I., Gácsy, Merányi. Mitter. Belepti díj: Páholy 5 korona, tribün-ülőhely 70 fillér, diák állóhely 20 fillér.

Tömeges kivándorlás Aradmegyéből.

A csábító banda Aradon.

A Hegyalja veszedelme.

— Kiküldött munkatársunktól. —

Arad, április 2.

Ferenc Ferdinánd trónörökös, aki évek óta a legnagyobb figyelemmel kíséri Magyarországi szociális viszonyait, a minap jelentést tettett magának észak-Magyarországi tót, és Erdély legszegényebb román lakta vidékeinek kivándorlási viszonyairól. Szomorú adatok vannak ebben a statisztikában. Arról szólnak a megdöbbentő számok, hogy Magyarország egyes községeiből évek óta nem kap a „császár” katonát, mert az összes katonaköteles egyének Amerikába vándoroltak.

Aradvármegye legutóbb tartott közgazgatási bizottsági ülésén Zselensky Róbert gróf arra mutatott rá, hogy az Aradmegyei kivándorlás mérve már megközelíti a Turóc-, Liptó- és Szepesmegyei kivándorlásokat, sőt felő, ha a hatóság szigorának teljes súlyával nem lép fel, a helyzet még rosszabbodni fog.

Az Aradi Közlöny-höz az utóbbi időben garmada-számra érkeztek hasonló irányu panaszos levelek, ezért egyik munkatársunkat kiküldöttük abba az aradmegyei községbe, ahonnan legnagyobb a kivándorlás, hogy a helyszínen szerzett adatok alapján számolhassunk be olvasóinknak a szomorú tünetről.

Az aradmegyei tömeges kivándorlásról tudósítónk a következőkben számol be.

A kivándorlás okai.

Aradmegye egyik legvirágzóbb községéből, a Hegyalján levő Világos-ról három-négy évvel ezelőtt kezdődtek meg a tömeges kivándorlások. Kivándorlásra csábító külföldi ügynökök jelentek meg Világoson és a Hegyalja községeiben is [felszólították a munkaerős férfiakat, vándoroljanak ki Amerikába, ahol könnyű munkával sok pénzt lehet keresni.

Az ügynököknek a Hegyalján nehéz munkájuk volt. Mig a felvidéken és Erdély szegényebb vidékein százsámra jelentkeztek a hangzatos szavakra, az aradmegyeiek között a kivándorlásra való kedvet nem tudták feléleszteni.

Paskuc világosi gör. kat. esperes, aki behatóan foglalkozik az ottani tömeges kivándorlásokkal, amikor felkerestem, ezeket mondotta:

— A mi községünk kivándorlót nem a megélhetési vágy, a nyomor, az inség, vagy munkahiány vitte ki Amerikába, hanem *kirárlag a vagyonszerzés szomja*. Azoknak az

embereknek, akik tőlünk kivándoroltak, legtöbbje *módos gazdálkodó*. Azt mondják, az vitte őket a kivándorlásra, hogy némi kis vagyont szerezzenek és gyarapítsák ingatlanait. Másrészt nem lehetne megérteni elhatározásukat, mert itt a népnek jó dolga van. Például egy szőlőmunkás egész éven át megkeres naponta két koronát, ha pedig oltani tud, 6—8 koronát is. Munkájuk mindég van és hogy mennyire képesek őket foglalkoztatni, mi sem mutatja jobban, minthogy a kivándorlottak helyébe *idegenből kellett munkásokat hozni Világosra*. Jellemző különben a nép anyagi viszonyaira, hogy itt a mi vidékünkön a mezőmunkás úgy megy szántani, hogy kulacsában, — nem mint a magyar paraszt vizet, hanem — *bort* visz magával.

— És a kivándorlók, hogyan boldogulnak Amerikában, küldenek-e haza pénzt családjaiknak? — kérdeztem az esperestől.

— Ha tárgyilagosan akarjuk a helyzetet megvilágítani, meg kell állapítanunk, hogy azoknak, akik tőlünk kivándoroltak, *kielégítő a helyzetük*. Evenként 1000—1600 koronát küldenek haza ezek az emberek. Egy-egy ilyen pénzküldemény roppant fokozza a kivándorlási vágyat. Az elmúlt héten például 14 katonaköteles legény vándorolt ki, illetve szökött ki Amerikába egyik sem volt idősebb 18—20 évesnél és valamennyi *utlevél nélkül* utazott el.

Nyomatványok, levelek, kivándorlásra csábító iratok sűrűn érkeznek ide Világosra. Csendben, titokban társaságok szervezkednek kivándorlásra, egyszerre csak azon vesszük észre, egy csomó ifju eltűnt a községből kivándoroltak.

Aradon van a kivándorlási iroda.

A kivándorlásra csábító ügynökség központja — folytatta az esperes — *Aradon van*, ahonnan a legnagyobb csendben *kiterjeszti működését a megye területére*. Néhány hét előtt az Aradi Közlöny-höz levelet írtam, amelyben felhívtam a figyelmet az itteni tömeges kivándorlásra és annak következményeire. A következő napon *fenyegető levelet kaptam Aradról*, amelyben élesen *megtámadtak*, miért avatkozom én ezekbe az ügyekbe és miért igyekszem akadályokat gördíteni a kivándorlások elé. Nyilvánvaló, hogy onnant kaptam ezt a terrorisztikus hangú levelet, ahol fáj hogy nem nézik szótlanul a kivándorlásra való csábítást, ezt a pusztító munkát. Azt hiszem, az *aradi rendőrségnek*, most, amikor a kivándorlást törvényhozási úton is megnehezítették, *kötelessége volna nyomozni a ottani titkos iroda működése körül*.

Beszélgetés egy hazatérővel.

Miközben az esperessel beszélgettem, kopogtatás hallatszott az ajtón. Egy izmos termetű, bőrkötényes férfi lépett be.

— Ez az ember — mutatott az esperes a belépőre — *Trimbice Péter* kovácmester. Most jött haza Amerikából, ahová újból ki akar vándorolni.

— Hol dolgozott Amerikában? — kérdeztem az értelmes tekintetű kovácmestertől.

— Tariton, New-York államban. Három más társammal, — mindannyian világosiak — egy automobil gyárban kaptunk alkalmazást. A világ minden nemzetiségéből voltak ott munkások. Angol, német, francia magyar, osztrák horvát, tót, román. Kilenc óra volt a napi munkaidőnk.

— Mennyit keresett ön naponként?

— Két és fél dollárt.

— Miért jött haza?

— Az automobil gyárban megszűnt a nagy munka és minket elbocsájtottak. Miután az a

hír volt elterjedve, hogy hosszabb ideig nem lehet gyári munkát kapni, inkább hazajöttem. Mi különben nehéz bányamunkára, — ahol esetleg kaptunk volna alkalmazást — nem mentünk. Az egyik társunkat, Muncsán Györgyöt a gyár megtartotta alkalmazásban és most is ott van. Azóta a családját is kivitte Amerikába.

— Mennyi pénzt küldött maga haza a családjának?

— Hat hónap alatt 600 koronát. Itthon saját műhelyem van, de évenként ezer koronánál nem tudok többet keresni. Nem élet ez uram itt nálunk, — mondotta kézlegyintve a kovácmester és rezignált hangulatban bucsuzott el.

— Néhány hét múlva Amerikába indul, — mondotta az esperes a vendég távozása után.

Az itthon maradtak.

Az esperestől távozóban felkerestem néhány kivándorlónak a családját. A község hosszú főutcáján kis házikóban lakik Krisán Sándorné, akinek két esztendővel ezelőtt vándorolt ki a férje.

A fiatal asszony eleinte idegenkedve fogadott, mert azt hitte, hatósági személy vagyok és a férjét akarom üldözni a kivándorlásért, de amikor megmagyaráztam neki, hogy nem lesz baj, megeredt a szava. Egy széket törölt meg és barátságosan helyet kínált.

— Házunk, kis szőlő k van — mondotta. — A férjem elég jól keresett Világoson, de azt mondotta, ki megy Amerikába, ott egy kis pénzt szerez és letörleszti az ingatlanokra betáblázott terheket. Warren-ben, Ohio államban dolgozik egy deszkagyárban és nagyon jól keres. Nézze, — mondotta, — és egy levelet szedett elő a szekrényből — ezt most írta a férjem. Ötszáz koronát küldött néhány nappal ezelőtt és azt írja, legközelebb újból nagyobb összeget fog küldeni. Én szintén ki akartam menni férjem után, de ő nem engedett, hanem azt írta, legfeljebb egy év múlva ő is hazajön, mert csak itthon érzi jól magát.

— Hát a többi asszonyok férje is rendesen küld pénzt? — kérdeztem.

— Nem. Demián, aki itt postás volt Világoson és kivándorolt, nem küld semmit haza és vannak még sokan, akik részben nem akarnak, részben nem küldhetnek semmit családjaiknak.

Egy új kivándorló.

Felkerestem egy román gazdálkodót, akinek 19 esztendősen Petru nevű fia, négy héttel ezelőtt több legénytársával utlevél nélkül szökött ki Amerikába. Az öreg ravasz mosolylyal mutatta a levelet, amelyet négy nappal ezelőtt kapott a fiától, aki Clevelandban van.

— Jól tette, hogy kivándorolt, — mondotta szemhunyorogva az öreg. — Az ur is oda menne, ahol többet fizetnek. Amerikában pedig megfizetik a munkát. Magam is kimennék, ha bírnák a munkát ezek az öreg karok.

— Hol szerezte a fia a jegyet és kitől kapta az utbaigazítást?

— Most már megmondhatom, nem lesz belőle baja a fiamnak. *A hajójegyet postán kaptuk, az utasításokat pedig Aradról*. Románnyelvű nyomtatványokat küldözgettek, a melyhez mappa van mellékelve. *A mappa azt magyarázta, melyik úton lehet utlevél nélkül kiszökni*. Én nem tudom az utat, de annyit hallottam, hogy Fiume felé utaznak, onnant egy darab utat gyalok tesznek meg és végül Triesztben szállnak hajóra. Hogy a fiamnak is sikerült a szökés, mutatja az, hogy amerikából már írt is nekem.

Ily megalégedetten beszélnek a kivándorlók hozzátartozói minden helyen és a kivándorlás

évről-évre fokozatosan emelkedik, pusztulással fenyegetve az egész Hegyalját. Egyedül Világosról százötven ember vándorolt ki az idén Amerikába és ennek a számaránynak megfelelően akadtak kivándorlók a Hegyalja más községeiből is. Az idei ujoncozásnál már meg fogja kapni a hatóság a megdöbbentő adatokat, hogy hány ujonc szökött meg a katonai kötelezettség teljesítése elől.

A hatóság kötelessége, hogy a törvény szigorának teljes súlyával akadályozza meg a kivándorlási hiénák romboló munkáját. És ha merész emberek akadnak, akik innét Aradról szándékoznak kipusztítani ennek a vármegyének munkabíró, életerős ifjait, a rendőri hatóságnak ki kell nyomozni e titkos társaság működését.

Kétszázezer korona az ököritői árváknak.

Ujabb halottak.

Távirati tudósítás.

Arad, április 2.

Napról-napra szaporodnak az ököritői temető hullái és napról-napra érkeznek a világ minden részéből a részvénytulajdonosok és az adakozások. Ma már a belügyminiszter rendszeres segély-bizottság összeállítását rendelte el a beérkezett adakozások kezelésére.

Mai távirataink itt következnek:

Mátészalkáról jelentik: Az ököritői szegénység színhelyén tegnap megjelent Erőss Lajos debreceni ref. püspök és több temetésen közreműködött. A temetéseken segédkeztek a püspöknek Kincses István mátészalkai ref. pap és több vidéki pap. Mátészalkán is megindult a segélyakció és dr. Csáth Sándorné vezetése alatt már nagyobb összeg gyűlt egybe.

Ma részvétüket fejezték ki a francia, angol, görög, török, argentiniai államok kormányai.

A Nagypénteki református társaság meg-bizásából Hegedűs Sándorné értesítette az ököritői református lelkészi hivatalt, hogy a szülőket vesztett gyermekek közül egy-egy 7 éven felüli leány- és fiúgyermeket a társaság gyermek otthonában, az Erzsébet-házban kész teljesen díjtalanul nevelni 15 éves korukig.

A belügyminiszter 3000 korona segélyt utaltványozott az ököritői és szomszédos községek segítségére szorult lakosai részére és egyúttal felhívta Csaba Adorján szatmármegyei főispánt, hogy a befolyt segítségek rendszeres kezelésére az alispán bevonásával bizottságot alakítson.

A newyorki magyar segély-egylet és a Cunard angol hajózási részvénytársaság 1000—1000 korona segélyt utaltványozott ki a katasztrófa áldozatainak családtagjai részére.

Mátészalkáról táviratozzák: A súlyosan sebesültek közül ma ötven meghaltak. A bánat a kis szekeresi bírót, aki egész családját elvesztette, megörjítette.

Szatmárról táviratozzák: A vármegye alispánja ma a következő táviratot küldte a belügyminiszterhez:

Telefoni utasításra jelentem, hogy Ököritőn a megejtett népszámlálás adatai alapján 149 család van utalva gyors segélyre. További intézkedésig egy helyi bizottság a legürgösebb segélykiosztásokat teljesítette. Hogy a segély tényleg hathatós legyen, legalább kétszázezer korona szükséges.

Aradi közhuszár följelentése a királyhoz.

Panasz a felebbvalók ellen.

— Bécsi levél. —

Tisztelt Szerkesztő úr! Aradról Bécsbe került szenzáció foglalkoztatja a legmagasabb katonai köröket. Feltűnést keltőnek azért mondom az esetet, mert ő Felső, hatvan éves uralkodása alatt példa nélküli hallatlannak és elképzelhetetlennek tartott dolog történt, amelynek következtében most egy valóságos hadseregbe való ember nyomoz, kutat és intézkedik.

Még a polgári életben is feljegyzésre méltó esemény lenne, ha mondjuk az állami közigazgatásnak egy igen alacsony fokán álló funkcionáriusa az államgépezet körüli hibákról, bajokról *direkte a királyhoz fordulna és tőle kérne orvoslást*, őt hívná fel segítségre. Tessék ezek után elképzelni azt az elszörnyűködést, amelyet *egy az Aradon állomásozó 12 ik huszárezredben szolgáló közhuszárnak tizenhat oldalra terjedő, panaszos beadványa keltett.*

K. M., az ezred hatodik századához besorozott huszár szíve keserveit egyszerű és keresetlen szavakban egyenesen *ő Felsőre címére Bécsbe küldötte.* A levél, melyet Debrecenben adtak fel, a királykabinetirodájába került és onnan hivatalos uton a legfelsőbb hadur katonai irodájába juttatták.

Bolfras tábornokszernagy, a király főhadsegéde olvasta el elsőnek a huszár levelét, amelyben *egy főhadnagya ellen azt a vádat emeli, hogy kardjával addig ütötte, míg a kard eltört.* Örmesteréről pedig még súlyosabb dolgokat mond el és amiatt *kéri a király közbelépését, hogy őt szabadságolja.*

— Mert az örmester ur haragszik reám, azért nem eresztettek szabadságra, noha a többi „velembeliek” már mind elmentek. Engemet is éppen úgy megillet a szabadság, mint a többit.

Elmondja, hogy *az élelmezés körül is hibák vannak, mert a legénység zúgolódik és egy egész szakasz akart emiatt már az ezredes elé rapportra menni.*

A kaszárnyák mélyén élő elégedetlenségről a legfelsőbb katonai köröknek éppen úgy tudomásuk van, mint az altiszteknek és tiszteknek.

Habár az aradi huszár levele igen súlyos és eddig talán nem tudott részleteket közöl a legfelsőbb hadurral, mégsem ez lepte meg a katonai kabinet főnökét.

Új momentum az volt az egyszerű katonai írásában, hogy bátran megmerte mondani: *a katonáknak nincs kihez panaszra mennie* és ezért magához a királyhoz fordul és az ő atyai szívének jóságában bízva, nála keres menedéket.

Bolfras tábornokszernagy, a király igen régi parancsához képest, mint minden a kabinetirodába érkező ügyiratról, az aradi huszár leveléről is jelentést tett a királynak. Hogy a felség mint fogadta K. M. alázatos folyamodványát, azt természetesen senki sem tudja. De, hogy komolyan foglalkoztak vele a legmagasabb helyen is, azt legfényesebben bizonyítják a következők:

A király parancsára az ügyirat a hadügyminiszterium útján lekerült a temesvári hadtestparancsnoksághoz, onnan a lovassági had-

osztály és dandárparancsnokságon át az aradi 12. huszárezred parancsnokságához, azzal az utasítással, hogy annak tartalmát alapos vizsgálat tárgyává tegye az ezredparancsnokság és szolgálati uton tegyen jelentést legfelsőbb helyre.

Ez meg is kezdődött. K. M. huszárt Debrecenből bevonultatták a századához Aradra. Említettem, hogy a tizenhat oldalas levelet Debrecenben adták fel a postára. Ennek az a magyarázata, hogy a dandár tiszt lovaglókola ez évben Debrecenben volt és a huszár mint loápoló oda volt vezényelve Bevonulása után az ezredparancsnokság néhány nap múlva a legényt kihallgatásra rendelte. Megkérdezték tőle, vajon ő irta-e a levelet?

— Igen, én irtam, — felelte a huszár.

— Miért nem emelt panaszt, ha valami sérelme volt, legközvetlenebb felettesénél vagy miért nem vezettette magát az ezredparancsnokság elé? — kérdezték tőle. Hogy ő mit felelt erre, az abból a tényből tudható meg, hogy a huszár *fogságba került*, a szolgálati ut megkerülése miatt. Ez arra való, hogy az előzetes letartóztatás alatt a dolog érdemi részére nézve is kihallgathassák anélkül, azonban, hogy bárkivel is érintkezhetnék.

Mindenesetre nagyon valószínűtlennek látszik a királyhoz juttatott folyamodványnak a főhadnagytól történt kardlapozásra vonatkozó része. Valószínűtlen pedig azért, mert nem képzelhető, hogy erről a századnál ne panaszkodott volna a megvert katona és nem figyelmeztették volna, hogy menjen az orvoshoz és vizsgáltsa meg magát, aztán látélettel kezében járuljon Worafka Nándor ezredes elé.

Itt Bécsben is a legnagyobb várakozással néznek az esemény fejlődése és a vizsgálat eredménye elé. Ennek az általános érdekességem kívül a speciális aradi viszonyokban rejlő oka van. A hadügyminiszteriumban nagyon jól tudják ugyanis, hogy az ezred egyik tisztje az ottani helyőrségi főházban ül és várja ítéletét. A legénység kínzása miatt tartóztatták le. Tudják továbbá azt is, hogy tavaly egy századtól egy számvívó altiszt megszökött rossz bánásmód miatt és huszonegy napi bolyongás után az itteni helyőrségi törvényszéknél jelentkezett. A miniszteriumból akkor az aradi huszárezredhez szigorú parancs ment, mely utasította az ezredparancsnokságot, hogy úgy a tisztikart oktassa ki a legénységgel való humánus bánásmódról, mint pedig a legénységet világoztassa fel arról, hogy brutalitás esetén, melyek az útjai a panasztevésnek. Worafka Nándor ezredes a parancsnak eleget is tett. Tisztírtékeztelen figyelmeztette a tisztikart a brutalizálás következményeire: a legénységet századonként ő maga tanította ki arra, hogy a feletteseik velük miképp tartoznak bánni. Az ezredben nem is hallatszott e tekintetben panasz egészen addig, míg a király kezeihez juttatott felsőfolyamodvány adatai ismertekké nem váltak.

Ime, megírtam minden színezés nélkül a maga rideg valóságában a tényeket, a melyeket a legmagasabb helyhez közel álló forrásból merítettem. Meg kell azt is írni, hogy forrásom már magas állásánál fogva is kitűnően ismeri a katonai életet.

TANÜGY.

(—) A tanítók vasuti jegye. A kőbányai nemzeti munkapárt alakuló-gyűlésén, április 4-én Hieronymi miniszter fogja a párt programját kifejteni. Mikor erről a kőbányai kör elnökevel, Tóth László dr. tárgyal, beszélgetés közben megemlítette, hogy a tanítók 8—10 nap múlva biztosan megkapják a fél-
áru vasuti jegy váltására szóló jegyet.

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

A kijátszott adós.

Hogyan kell behajtani az adósságot. — Egy aradi kereskedő ötlete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Amilyen felfurak és fondorlat szükséges néha egyeseknek a hitel kieszközlésére, ép oly ravaszsággal kell a hitelezőnek olykor eljárnia az adós ellen a követelés behajtásánál. A hitelezői élelmesség egyik mulatságos példáján az aradi kereskedői körökben most sokat beszélnek. Arról van szó, hogy egy hitelező kijátszotta az adóssát, bolott rendes körülmények között az adós szokta a hitelezőt kijátszani.

Leichner és Fleischer aradi szövetkereskedő cégnek nagyobb követelése volt Sorger Árpád világi szabómesteren. A cég sehogysem tudta követelését behajtani. Hiába foglalt, követelése kielégítésére kellő fedezetet nem talált.

— Kérem — mondotta a cég ügyvédje a legutóbbi foglaltságnál a szabónak, — adja elő adósságának névjegyzékét, majd le fogjuk tiltani künlevőségeit.

— Könyveket nem vezetek, künlevőségeim nincsenek, — válaszolt ridegen az adós, és így, miután a „végrehajtást szenvedő” nem kényszeríthető arra, hogy ő maga szolgáltatson adatokat a foglaltság eredményességéhez, a végrehajtási eljárás most is eredménytelen maradt.

Néhány nap múlva Sorger Árpád Budapestről a következő tartalmú levelet kapta:

Incassó és leszámítoló r. t. Budapest.

Tisztelt Uram!

Amennyiben Önnek künlevőségei vannak, intézetünknel a legelőnyösebb feltételek mellett a leggyorsabban leszámíthatatja. Értesítése után, az ügy megbeszélése céljából titkárunkat készséggel kiküldjük Önhöz.

Vagyunk stb. stb.

Sorger Árpád nagy örömmel fogadta a levelet és a kijelölt helyre nyomban válaszolt, hogy künlevőségei vannak és azokat le akarja számíttatni, az intézet titkárát várja.

Két nap múlva egy elegáns úriember jelent meg Világoson, Sorger üzletében.

— Az incassó részvénytársaság titkára vagyok. Azért jöttem, hogy a künlevőségei leszámíttatása tekintetében önnek tárgyaljak. Tessék előterjeszteni az adósság névjegyzékét, a számlákat és a pontos lakhelyeket.

Amikor Sorger elkészült a számlák kiállításával, ezekkel a szavakkal nyújtotta át

— A pénzt ne Világosra, hanem a szomszédos községbe poste-restante tessék küldeni. Tetszik tudni nem akarom, hogy nyilvánosságra kerüljön a dolog.

Sorger Árpád nagyot nézett, amikor a várt pénzküldemény helyett a végrehajtó és ügyvéd állított be hozzá és lefoglalta az összes künlevőségeit. Sorger majd megdermedt a csodálkozástól, amikor látta, hogy a végrehajtó a jegyzőkönyvbe azokból a számlákból írja az adatokat, amelyeket az Incassó bank részére néhány nappal azelőtt ő állított ki.

A dolog magyarázata pedig a következő: Amikor Leichner és Fleischer cég látta, hogy nem tud követeléséhez jutni és képtelen kinyomozni Sorger adósságának nevét, kieszelte azt, hogy mint Incassó társaság keresi meg a

szabómestert. Sorger „beugrott” a erre a cég Aradról a „titkár” személyében egy magán-tekintet küldött Világosra, aki könnyű szerrel megszerezte a szükséges listát.

A BODROGI BUCSU.

(Ökörszarvak, mint ereklyék. A kinek szivét kivetette a föld. — Ötszáz éves templom. — Goldis püspök sirja.)

— Kiküldött tudósítónktól. —

Arad, április 2

Néhány hét múlva, tavasz melegedtével, megindulnak a bucsujáró csoportok a vallás esodáinak állomásai felé. S mind szaporábbak lesznek azok a kis, tarka társaságok, amelyek éneklő szóval, lobogóval mennek át Aradon a bodrogi zárda felé.

A görögkeleti románoknak Magyarországon egyetlen bucsujáró helye ez, a minthogy csak ez az egy kolostoruk van. A szerbektől most akarnak hármat visszapörölni. Amíg ez meglesz, addig valóságos szerzetesük is csak egy-kettő van, aki Hódos Bodrogon lakik; a többi csak címzetes barát.

Mint minden bucsujáró hely, ez is tele emlékekkel, amelyeket félig a vallásos kegyelet, félig a babona őriz. A bodrogi zárdanak ilyen emléke egy ökörszarv-pár. Hatalmas állatnak lehetett a koronája, amelyet a koponya egy darabjával őriztek meg. A bodrogi bucsujáró helynek ez a legendája:

Egy pásztor észrevette, hogy két bika a mezőn összeeklelőzött. Annyira nekidulakodtak egymásnak, hogy az egyiknek szarva a földbe furódott. A pásztor odamegy, s lám: a földből láng csap ki. Ott, a hol ez történt, Mária képet talált, a melyet magával vitt. Ezt a képet — mondják — őrizi a bodrogi kolostor kápolnája. A kápolnában lezű, megbarnult Mária-kép jobb sarka felé le van horzsolva a festék; azt mondják, ezt a bika szarva okozta. Most kegyelettel tartogatják ezt a képet, meg a szarvakat, a melyek a legenda szerint a bikától valók lettek volna. Azelőtt a szarvak szabadon voltak, de a bucsujárók miadig letaragtak egy szilánkot belőle talizmánnak. Attól lehetett tartani, hogy a nevezetes szarv egészen elfogy, ezért ujabban üveg alá tették a nevezetes ereklyéket.

Kedvesebb az a mese, a mely a bucsujáró hely más pontjához fűződik. Ez Metód barát históriája. Metód — hosszú a históriája annak, hogy miért tette, — megszegte a szerzetesi fogadalmat. Később megbánta a tettét, s visszatért a kolostorba — meghalni. Eltemették, a többi barátok közé a templom oldalába, de a föld nem fogadta be koporsóját, kivetette. A szive még a kivetett koporsóban se maradt meg; kiugrott s megkövesülve int az utókor a fogadalmak megtartására. S a templom oldalán van is egy hosszú, koporsó alakú kő, ez a Metód koporsója. S tőle kis távolságra nagy, szivalaku kő, a melyre rá is van vésve cirill betűkkel:

IEROMONACH METHOD.

Maga a templom igen érdekes épület, a melynek multja négy-ötszáz esztendőre megy vissza. A harangtornya külön van építve, akár az olasz Campanilék. A harangtornyot még régibb eredetűnek mondják. A templom ereklyéi között van egy ezüst kehely, amely a tizenhatodik századból való. Az egész csupa hangulattól áthatott, a román stíl művészetére emlékeztető antikvitás, amely külföldön a legértékesebb látnivalók közé tartoznék.

A kolostor újabb nevezetességei közé tartozik Goldis József püspök sirja. A kedves

emlékü egyházfő nagyon szerette ezt a helyet; itt lett szerzetessé és gyakran kívánta meg a magányt, a tiszta csöndet, amely itt olyan balszamosan kínálkozott. Ő kívánta, hogy ide temessék: ott van a sirja a kolostor udvarának közepén, gyepágyság és árnyas fák között.

A zárda évek óta Hamza Ágoston arki-mandrita, kolostorfőnök gondjai alatt áll, aki egyforma szeretettel fogadja a bucsujáróknak messze vidékről — gyakran Szatmár legfelső részéből és Erdély legmélyebbjéről — jövő bucsusokat, mint azokat a vendégeket, akiket a nevezetes bucsujáró hely megtekintésére az érdeklődés visz ki.

Amiről beszélnek.

A selyemruha.

Április elsején egyik kávéház törzsszobájában a pincér a harmincadik pezsgőt bontotta fel. A magyarok sirva vigadtak, a cigány éppen ezredszert húzta el azt a keserves buszótát, hogy:

Megy a gőzös, megy a gőzös Boszniába...

Fegyvergyakorlatra behívott tartalékos tisztek és zászlósok bucsuzkodtak a civil élettől és egy fiatal ügyvédnek akarták felejthetetlené tenni a polgári lét örömeit, aki szegény abban a kiváló szerencsében részesült, hogy a háziezrednek Hercegovinába helyezett zászlóaljához vonultatta be a kiszámíthatatlan katonai közigazgatás. Azon ügyebár nincs mit csodálkozni, ha hangos mulatozás közben, a különben talpig becsületes és szavahihető úriemberek valamennyien hárijánossokká változtak át és egymást olyan katonatörténetek és elbeszélésekkel mulattatták, amelyeknek csak tizedrésze való.

Egy ismert komoly úr, aki a pezsgőkből nem ivott egy kortyot se, a következő pikáns történetet mondotta el Focába készülő barátja okulására:

— A szerbiai háborús készülődés idején behívtak az ezredhez, mely Szerajevóban állomásozott. Az ököritői katasztrófa halottjait nem siratták úgy el, mint a milyen temetészerű sirások közepette a családok engem kísért a vasúthoz. Nehéz is volt a válás a hozzám tartozóktól, de különösen a menyasszonyomtól, aki szegény az állomáson is elajult.

— Mindig én rám gondoljon, — szólott legszerelmesebb hangján — és hozzon valami szép török selymet emlékül a csataterőről.

Nem felejtettem el a bucsuszavakat és az első napon megvettem Szerajevó legszebb selymét. Ez azért volt jó, mert a háborús izgalmak következtében állandóan lumpoltunk és így a pénzem bizony elfogyott; megtörténhetett volna az a szegény, hogy én selyem nélkül jövök haza. Hosszu négy hét után végre ismét vonatban ültem és az uton legalább tízszer megnéztem, vajjon meg van-e a gyönyörű szövet. Elképzeltem, milyen örömmel csókol meg az én kedves kis menyasszonyom, a kinek karcsu testén úgy fest majd a selyemruha, mint egy görög istennő.

Végre Budapestre érkeztem. A vasutnál előre értesített barátaim vártak, többen a barátainkkal jelentek meg és alig engedtek a szállóban átöltözködni. Kihúztak a szobából, vittek vacsorázni és főleg a szerb háborús mozgalmakról kalandokat hallgatni. Beszélgetés közben elmondottam azt is, hogy kicsoda tüneményes selymet viszek haza a kofferemben Aradra. A hölgyek kíváncsiak voltak, de meg kellett elégedniük a leírással.

Reggel felé kerültem haza, fáradtan és végleg kimerülve, úgy, hogy néhány pillanat múlva úgy aludtam, mint a medve télen. Nem alhattam tovább egy vagy két óránál, mikor erős kopogás, ajtónyílás és női lábak léptei zavartak fel.

Az éjszakai társaság egyik szépe állott előtttem, akit Aradon is nagyon jól ismernek. Annyi időm sem volt, hogy az álmot kitöröljem szememből, amikor a hölgy az ágyam szélére ült, átfogta karjaival a nyakamat és szólt a következőképen:

— Pubikám, tudja miért jöttem. A selyemért jöttem. Annyira megtetszett nekem már a leírás után, hogy okvetlenül birnom kell. Kerüljön bármibe.

És ha egy hölgy az embert álmából azzal kelti fel, hogy valamit akar, kerüljön az bármibe, akkor az a hölgy megkapja, még ha a menyasszonynak szánt boszniai selyemről van is szó.

Nem szaporitom a szót, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy most itt lumpolok veletek és még mindig nincs feleségem ...

A szegény asszony ezresei.

Kincs a szalmazsákban. — A hal-téri titkos halott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Különös öregasszony halt meg a napokban Aradon, a Hal-tér 6. számú ház egyik kis szobájában. A hetvenöt esztendőss asszony évtizedekig szegényen élt, ugyszólván még enni is sajnált, amikor meghalt, tekintélyes vagyont találtak a szalmazsákjában.

A szóban lévő asszony kétszer ment nőül. Régebben elvette Baumstein Sámuel, aki azonban meghalt. Azután feleségül ment Hirschhon Jakabhoz, akivel azonban nem sokáig élt együtt. A szegény asszony ugyanis nagyon fősvény volt világéletében. Hirschhon iparosember léte szerettől jól enni, viszont az asszony még az ételt is sajnálta. Emiatt erős összezördülések voltak közöttük. A feleség sokszor mondogatta:

— Az ember a gyomrán sokat tud spórolni. Oda nem látnak be mások.

A házasságok között keletkező pörpatvaroknak az lett a vége, hogy elváltak, de nem törvényesen, hanem csak külön éltek. Ennek több mint két évtizede és a házasságok ez idő alatt nem adták be a válópórt. A férfi most Fiumében lakik és talán még nem is tudja, hogy már meghalt az élete párja.

Amikor a szűkmarku asszonyt itthagya az ura, magához vett egy kis leányt és nevelni kezdte. Idők folyamán férjhez is adta Herczeg Gábor budapesti ügynökhez.

Ettől fogva özvegy Baumsteinné magánosan élt a Határ-utcában Angyal pék házában. Most már mi sem akadályozta meg abban, hogy kedve szerint élhessen. Tudniillik, hogy a fősvénység oltárán áldozzon. Csodákat beszélnek róla a környéken, hogy mennyire kuporgatta a filléreket. Ahol lakodalmom volt, ott ez az özvegy asszony megjelent kopott ruhájában és szánandó hangon mondta:

— Napok óta alig volt meleg étel a számban. Adjanak valamit nekem.

Az ismerőseihez gyakran beállított délelőtt:

— Adjon egy kis meleg kávé, — mondta — még kávéra se telik nekem.

Akik azonban egész közeli ismerték, már évek óta határozottan állították, hogy az öreg asszonynak sok pénze van. Azt beszéltek, hogy jó magas kamatra pénzt ad kölcsön a meg-szorult embereknek. De határozottan senki se tudta róla. Csak sejtették. Ha valaki említette előtte, így felelt:

— Ugyan honnét volna nekem pénzem; van egy pár garasom, de azt akkorra tartogatom, amikor már olyan öreg leszek, hogy nem

tudok elmenni az ismerőseimhez és otthon kell táplálkoznom.

A napokban azonban bizonyossá vált, hogy özvegy Baumsteinnének sok pénze van. Bizonyossá tette ezt egy szomorú esemény: az ő halála.

Néhány nappal ezelőtt feltűnt a Hal-tér 6. számú ház felügyelőjének, hogy az özvegy asszony délig se jött ki kis szobájából. (Pár éve ugyanis Baumsteinné a Hal-tér 6. számú ház egyik földszintes kis szobájába költözött.) A házmaster bezörgött az ajtón, de az öreg asszony nem felelt.

— Ne bántsd — szólt oda a házmasternek — hadd aludjon.

Mint hogy azonban estig se jött ki az özvegy, tehát lakatost hívtak és kinyitották a szobát. Különös látvány tárult eléjük. Az öreg asszony az ágyon keresztben feküdt és erősen nyögött. A test alsó része teljesen meghidegült, az asszony öntudatlan állapotban volt. Azonnal elküldtek az öreg asszony rokonáért, az Andrássy-téren lakó özvegy Schwartznéért. Nemsokára azután, hogy Schwartzné megérkezett, meghalt az öregasszony. Schuster dr. gutaütést konstatalt.

A halott eltemetése után megkezdődött az ingatlanok eltakarítása. Schwartzné és a temetésre megérkezett Herczogné csodálkozva tapasztalták, hogy özvegy Baumsteinné vagyona asszony volt. A szalmazsákban 16 ezer és 500 koronát találtak, a ládafiában pedig 4 takarékpénztári könyv volt, amelyek összege huszezer korona. A pénzen Schwartzné és Herczogné osztzkodtak.

Választási mozgalmak.

Távirati tudósítás.

Arad, április 2.

A Mezőkovácsháza községnek „Függetlenségi Kossuth párt”-jához tartozó választópolgárok tekintélyes számban gyűltek össze április 1-én délután 5 órakor a „Rét”-féle vendéglőben képviselőjelölés céljából. A gyűlés Lengyel János javaslatára egyhangulag nagy lelkesedéssel Babó Zoltán itteni birtokost jelölte. Csák János ref. lelkész méltatta azokat a kiváló erényeket, melyek a jelölt egyéniségét jellemzik és felolvasta Kossuth Ferencnek hozzá intézett táviratát, melynek szövege a következő: Pártunk szervezése érdekében kifejtett buzgó tevékenységükért hálás köszönet, kérem jövőre is buzgó támogatásukat. Képviselőknél 3-an oda utazásáról sürgősen gondoskodom. Kossuth. Ugyancsak ő olvasta fel Glatz Antal volt bihari főispán megleghangu levelét, amit az országos pártkörből intézett hozzá. Benedek István és Seres Lajos felszólalása után elhatározták, hogy vasárnap d. u. 3 órakor Battonyán tartandó jelölő gyűlésre teljes számmal felvonulnak.

Kassáról távirtozzák: A kassai nemzeti munkapárt választmánya tegnap gyűlést tartott, melyen afelett kellett volna határozni, hogy a kassai munkapárt kit jelöljön képviselőnek. Kazinczy Gyula azt kívánta, hogy a nemzeti munkapárt állítolag Tisza István és Héderváry kívánsága szerint Andrássy Gyulát jelölje képviselőnek. Az elnökség azonban meglepetésben részesült, amennyiben a választmány többsége a jelölés ellen tiltakozott. Többen, így Farkas Zoltán dr. ügyvéd, a választmány elé azt a javaslatot terjesztették, hogy a választmány már most fejezze ki tiltakozását Andrássy Gyula nemzeti munkapárti hivatalos jelöltsége ellen. Az elnök látva a hangulatot, kijelentette, hogy a javaslatot szavazás alá nem bocsátja, a gyűlést az elnök minden berekesztés nélkül otthagya, úgy, hogy határozathozatal nélkül oszlott fel. A paktumot egy jelentés szerint Hadik János csinálta meg olyképpen,

hogy Andrássyt nemcsak a munkapárt, hanem a Kossuth-párt is támogatja (?) Szalay volt főispán a paktum következtében a szini kerületben, Hadik János volt kerületében lép fel.

Székelyhídról jelentik: Fráter Loránd dal-költő, a kerület Justh-párti képviselőjelöltje legutóbb Bihardioszezen járt, hogy elmondja programbeszédét. Székelében-hosszában éneklék a nótát:

Fráter Loránd eget-földet nem ígér,
De amit mond, meg is felel magáért,
Nem hagyjuk el, vele leszünk egy szálig.
Éljen-éljen Fráter Loránd sokáig!

A kerületben Fráter ellenjelöltje a Kossuth-párti Molnár Ákos, volt képviselő.

Khuen miniszterelnöknél pénteken délelőtt a szegedi munkapárt vezetősége tisztelt tudvalevőleg. A beszélgetés során a szegedi kerület jelölése is szóba került és megállapodásra is jutottak. Eszerint a szegedi első kerületben Bánffy Dezső báró munkapárti ellenjelöltje Hegedüs Lóránt, a gyáriparosok országos szövetségének igazgatója, lesz. Bánffy tehát megint szembe kerül Hegedüs Lóránttal, akit annak idején Pápa bukott el.

A budapesti erzsébetvárosi Ehrlich párt tegnap a miniszterelnökségen járt, hogy kerülete számára miniszter- vagy államtitkár-jelöltet kérjen, miután Márkus József tegnap estig még nem volt kapacitálható a jelöltség vállalására.

A bonyhádi kerület függetlenségi és 48-as jelöltje Döry Pál volt főispán. Ellenjelöltje Perczel Dezső munkapárti.

A bátfai néppárt a kerület jelöltjéül Korányi Antal bárófai prépost-plébánost kérte fel, aki a jelöltséget elfogadta.

A bátfai néppárt a kerület jelöltjéül Korányi Antal bárófai prépost-plébánost kérte fel, aki a jelöltséget elfogadta.

Az élesdi függetlenségi és 48-as párt tegnap Dávid Gyula, református lelkész, függetlenségi és 48-as kör elnök vezetése mellett látogatott gyűlést tartott, amelyen egyhangú lelkesedéssel Farkasházy Zsigmond dr.-t, a kerület eddigi képviselőjét, újból jelölték.

Az abrudbányai kerületben Várkonyi Oszkár dr. függetlenségi jelölttel szemben Rosenberg Gyula dr. munkapárti programmal lép fel.

A budapesti VII. kerületben Berzeviczy Albertet ma fölkérték a jelöltség elfogadására és ő elfogadta.

Az ugrai kerületben Tisza István mellett Balogh Döme Justh párti próbálkozik.

Kassán ma Andrássy Gyula grófot jelölték.

Pozsonyban az I. kerületben Hieronymi Károlyt, a II. kerületben Neusidler Károlyt jelölték.

Makón Justh Gyulát fogják holnap jelölni.

Szombathelyről jelentik: Székely Ferenc igazságügyminiszter ma délután ide érkezett, hogy holnap programbeszédet tartson. A minisztert lelkes és impozáns ünnepséggel fogadták. A pályaudvaron fehérruhás leányok virágokkal ajándékozták meg. A miniszter délután küldöttségeket fogadott. A szociálisták a bevonuláskor az általános választói jogot követelő cédulákat osztogattak és a miniszternek is átnyújtottak egyet, amit ő el is olvasott.

Körmendről jelentik: Kozma Andor elfogadta a körmendi egyesült pártok által felajánlott jelöltséget.

VIDÉK.

Bucsuztató. A pécskai kaszinó esztendőnkön este társasvacsorát rendezett Villányi Izider dr. járásorvos bucsuztatására, akit tudvalevően aradi járásorvossá neveztek ki. A bucsuzót elsősül Kripp József dr. kir. közjegyző köszöntötte föl, amire Villányi dr. szép szavakkal válaszolt. Friedmann József dr. községi orvos az orvosi kar, Adler Gy. Lajos a gyógyszerészek nevében, Szőke Lajos kir. járásbíró, a kaszinó alelnöke pedig a kaszinó részéről bucsuztatta a járásorvost.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután félhétig: *Trenk bárd*, operett. Este rendes helyárral: *Tavaszi operett*.
Hétfő: Délután félhétig: *Tilos a szék*, operett. Este rendes helyárral: *Bőregér*, operett.

* Megtréfált színészek. Április elseje tudvalevőleg a tréfák napja. Nagyváradon meg is tréfálták a színészeket. Egy nagyvárad lap ugyanis ezt a hírt közölte:

* Az özvegy végrendelete. Egy szegény öreg asszony halt meg Nagyváradon: özvegy Schón Sámuelné. Egyszerű, visszavonult matróna volt. Akik a környezetében éltek és ismerték, igen szegénynek tartották. Most halála után derült ki, hogy az özvegynek kis összekuporgatott vagyonkaja is volt: 22000 korona. És erről a vagyonról érdekesen végrendekezett. Utolsó akaratára szerint az összeget a nagyvárad színházának tagjai közt kell szétosztani, akik a temetésén megjelennek. Az érdekes özvegy temetése ma, április elsején délután háromnegyed 2 órakor lesz a Szacsavay-utca 68. számú gyászszobából.

Igy esett aztán, hogy délután fél kettőkor Aranyosi bácsival élén az egész színháztagok kivonult a Szacsavay-utcai gyászszobához. Nagy konsternációval tapasztalták azonban, hogy a Szacsavay-utca mindössze 67 házszám van...

* A tizenegy éves primadonna nyilatkozata. Fényes Annuska, aki minap a nagyvárad színházban játszott, most a következő levelet intézte a „Nagyvárad” szerkesztőségéhez:

Kedves Szerkesztő bácsi!

Nagyon köszönöm a szép kritikát, amit rólam írt, de engedje meg, hogy valamit helyreigazítsak benne: nagyon megvémettem a bácsi. Én sohasem akartam csodagyermek lenni és most három évet akarnak elvenni az én gyermekéveimből, én ezt nem engedhetem, én még tizenegy éves nem vagyok, csak leszek. Ne haragudjon Szerkesztő bácsi, hogy felszólalok érte, de azt hiszem, méltányolja, hogy egy leány három évet nem fogadhat el még tizenegy éves korában sem. Isten vele kedves Szerkesztő bácsi! Szívvel üdvözlök.

Fényes Annuska.

* Szalay Aranka, a művészetéről széles körben ismert és közszeretett álló zongora és énektanárnő f. é. április hó 16-án este 8 órakor tartja növendékei egy részével a legnagyobb sikerrel kecsegtető hangversenyét, több jeles képzettségű zenebarát közreműködésével. A hangverseny iránt máris városszerte nagy érdeklődés mutatkozik. — A hangversenyt reggelig tartó tánc követe. A még kevés számú jegyek előre válthatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében.

* Uj Idők. A magyar családoknak van egy hü barátja, amely mindenhol elkíséri és amelyet, hogy elszórakoztatja, beszámol minden jelentősebb eseményről is, mely akár nálunk, akár máshol történik. Ez a barátja az Uj Idők, amely hétről hétre a magyar irodalom javatérmetését adja olvasóinak. Herczeg Ferenc, a szerkesztő mellett az új írók egész gárdája ide írja legzebb novelláit és cikkeit és az Uj Idők a külföldi irodalom értékesebb műveiről is beszámol azon frissében. Képei felülnek a hét legfontosabb eseményeit és a lap minden oldalát élelenség és izlés jellemzi. Előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI. Andrássy-ut 10. szám.

* Én Ujságom. Tányértalpu Barnabás, a macsó nemzetség híres-neves ivadéka kibújt barlangjából, ahol, mint jól nevelt medvéhez illik, téli álmát aludta. Most már azután újból folytatja mulatságos kalandjainak elbeszélését és írdeákja. Bocsi Bálint már írja is az érdekes kalandok történetét. Csupa jókedv, tréfa és móka az ÉN UJSÁGOM. Ahol csak bekopogtat, oda egyszerre derült és valóágos tavaszi napfényt visz magával a gyermekszobába. Érdekes történeteket mond el, szép meséket, zengő verseket és mulattató ötletekkel kedveskedik. Ezért szereti minden és fia leány egyaránt Pécs Lajos pompás

gyermeklapját. Előfizetési ára negyedévre 2,50 korona. Az új negyed most kezdődik. Kiadóhivatal VI. Andrássy ut 10.

* Ünnepek az Urániában. Kettős ünnepen való változatos szórakoztatásról gondoskodott az Uránia-színház igazgatósága. Vasárnap nyolc mozgófénykép kerül színpadra, szebbnél szebb látványosságok egész sorozata. Egy egyszerű francia tánc, a pas de deux színes felvétele egyike a legzebb látványosságoknak. Eredeti új felvételben kerül színpadra egy grönlandi jegesmedve vadászat. A vasárnapi műsorból ezeket kaptuk ki, de ép ilyen joggal érdemelnek külön megemlést a műsor többi számai is. Hétfőn kerül színpadra a szintén nyolc képből álló új műsor. Ennek legnagyobb szenzációja lesz Lujza Strozzi drámája. A híres olasz főúri családnak nagy szerepe jutott az olasz történelemben és Strozzi Lujza drámája megérdemli a legnagyobb érdeklődést. A hétfői műsor csupa elsőrangú újdonságokból van összeállítva, fényes szórakozást biztosítva a közönségnek. Az előadások mindkét napon délután két órakor kezdődnek.

241

A följelentett kulturtanácsos

Tárgyalás az aradi rendőrségen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Szeged, Debrecen, Pozsony és Kassa viaskodnak a harmadik egyetemért. Egyik történelmi múltját, másik kulturáját, harmadik kincseit sorakoztatja az érvelésére és ostromolja a kormányokat a tudományos főiskolákért. Mig a négy város a nemzeti versenyben tönkre megy, addig a hagyományos szerencséséről világhírű Arad ma délután a legnagyobb nyilvánosság előtt meg is nyitotta a tudományos főiskola egyik fakultását. Aradon várja az ifjakat a legifjabb magyar nyelvészeti tanszék. Rektor: Bedő Árpád dr. kihágási bíró, professzorok: egyszer Kovács Vince, másszor Joó Béla. Ma volt a próba előadás. Fényesen sikerült. A mai napra választott tétel: mi a különbség tanácsnok és tanácsos között? Egy más tekintélyt megcibálva, a város közönségét mulattatva előadták a fent nevezettek.

Az előadásról a következőket jegyezte fel az aradi alma mater rektor magnifikusa, Bedő Árpád kihágási bíró:

Joó Béla, az árvák ügyeinek előülője azt jelenti az aradi kultúra óráról, Kovács Vincéről, hogy beletűközött a kihágási törvénykönyvbe, vagyis cimbitorlást követett el, mert kifüggesztette hivatalos helyiségére a következő címtáblát:

KÖZMÜVELŐDÉSI TANÁCSOS.

Mint hogy nemzeti Kovács Vince ur csak népoktatási és közművelődési tanácsnok, tehát ő nagyobb akar látszani, mint a mennyi és ezért kéri Joó Béla meg nem illető cím használatától eltiltani.

— Majd én megmagyarázom neki, mi a különbség a tanácsnok és a tanácsos között, — mondta Joó.

Mint hogy Joó Bélával kötekedni nem tanácsos. Bedő dr. a maga színe elé idézte a két ellenfelet és megkezdte kihallgatásukat. Ezt a modern filológia nyelvészeti vitának fogja a jövőben nevezhetni.

Kovács Vince elküldötte maga helyett Velcssov Géza dr. asszisztensét, Jankovics József drt, aki a következőkép kezdte meg a lélekemelő vitaközlést Kovács nevében:

— A közművelődési tanácsosi címet jogosan viselem, mert erre a város közgyűlésének határozata jogosított fel még 1908-ban, mikor kimondotta a törvényhatóság, hogy az iskolafelügyelői állás helyett egy új ügyosztályt szervez, melynek

ügyeit a népoktatási és közművelődési tanácsos vezeti. Ezt a határozatot a belügyminiszter 1909-ben jóváhagyta; cimbitorlást nem követtem el, mert nem akartam senkit félrevezetni és nem akartam nagyobb állásnak feltűnni, mint a melyet betöltök.

A tanácsnok szó különben is rossz magyar kérés és ezért használom helyette a tanácsos szót. Kérem, hogy erre vonatkozólag magyar nyelvészeket hallgassanak meg. A följelentés rosszhiszeműségét is akarnam bizonyítani. Mert Joó Béla a törvényhatóság tagja és ő is részt vett ama közgyűlésen, mely az én hivatalos címet megállapította. Ha nem volt ott akkor, megfelelt volna a határozatot, mely 15 napig ki volt függesztve. Tény azonban, hogy nem felelt meg. Külömben is az irattárban bármikor megtekinthette volna az eredeti határozatot és abból meggyőződhetett volna, hogy a szóban forgó cím engem megillet. A panaszom csak személyes indoka van. Panaszom nekem adás ellenséges és az állásra történt pályázatkor szemben állott velem. A panasz nem egyéb, mint egy nem komoly és rosszhiszemű bozsu.

Erre az épületes fejtegetésre így válaszolt Joó Béla:

— Nem kívánom Kovács Vince megbüntetését, csak a jogtalan cím használatától való eltiltást óhajtam, mert véleményem szerint a népoktatási és közművelődési tanácsnoki cím illeti meg.

Tanácsos csak az lehet, akitől tanácsot kérnek és a ki tanácsot adhat is. Ilyen a számtanácsos, udvari és királyi tanácsos. A városnál tanácsadásra berendezett hivatal nincs és a tanácsnok szó csak azt jelenti, hogy: a tanács tagjai, tanácsbírák. Tehát nemcsak nyelvészeti különbség van a két szó között. Nincs kifogásom az ellen, hogy szakértőket hallgasson meg a bíróság. Kijelentem azonban, hogy a följelentést nem boszúból tettem, amit igazol az is, hogy a följelentés megtörténte előtt a polgármesternek megmondtam, hogy amennyiben Kovács Vince a jogtalan címtáblát le nem veszi, én följelentem. Kérem is, hogy Kovács Vince megidéztesse és itt a bíróság előtt mondja meg, mióta vagyunk mi haragosak.

Mintán Joó Béla nyelvészeti, továbbá beszédes értelemgyakorlati fejtegetéseit befejezte, a tudományos intézetet Bedő dr. becsukta és megnyitotta a kihágási bírói hivatalt.

Kimondotta, hogy szakértőket nem fog meghallgatni. (Minek is, ahol ennyi filológiai tudományt vagdosnak egymás fejéhez a város vezető tisztviselői.) Ellenben be fogja szerezni a levéltárból azt a közgyűlési határozatot, mely a kulturtanácsnoki állást megteremtette. Abból megbizonyosodva afelől, milyen cím illeti meg Kovács Vincét, ítélkezni fog.

Eddig van az aradi tudományos főiskola nyelvészeti fakultásának első előadásáról felvett protokollumban.

Ha azonban a címkérdés ügyét kiadták volna egy napidíjas írónak elintézés céljából, akkor az bizonyára a gazdasági tanácsnokot felhívta volna, hogy készítessen a kulturtanácsnok hivatalos helyiségére feliratot. Ez lett volna a dolog rendje és módja, tehát nem így, hanem amúgy történt. Szóval: aradiasan történt.

MULATSÁGOK.

(=) Próba-bál. Szathmáry Etelka táncosnő növendékeinek ma délután volt a próba-báljuk a Központi szálloda nagytermében. A gyönyörűen sikerült mulatságot nagy és előkelő közönség nézte végig. A próba-bál polonaises kezdődött, amelyet követtek: Les Lancers, négyes, palotás, Two step, körmagyar, boszton stb. Az bolya-táncot a következő 16 leány táncolta:

Peressz Hona és Böske, Gata Erzs, Schmidt Rózi, Vincze Böske, Szél Edith, Valder Szeréna, Opre Zsuzs, Husserl Sarolta, Fischer Irén, Fodor Klári, Binder Irma, Vecsey Magda, Székely Emília, Jákó Ilona, Csoma Ilona.

Résztvettek még a többi táncokban: Hubert Ilona, Berger Márta, Kellner nővérek, Csányi Ilona, Pál nővérek, Szél Ilona, Montag nővérek, Medveczky nővérek, Haslinger Böske, Réthy Sári, Kovács Ella, Fábry nővérek, Urbányi Ilona, Hammer nővérek, Szathmáry Irén, Wiener Margit, Hofbauer nővérek, Krebcs Piroka, Dürr Guszt, Pless Hajnal, Dragics

Emilia, Sebelly nővérek, Urbányi Magda, Vinkler Erzsé.

Az egyes táncokat a közönség zajosan megtapsolta. A közönség soraiban voltak:

Dr. Fábry Sándorné, Vecsey Jenőné, Persa Péterné, Szél Ernőné, Szél Lajosné, Hady Antalné, Szathmáry Gézané, Szathmáry Istvánné, Guta Józsefné, Kellner Györgyné, Binder Luciánné, Lejtényi Sándor, Schmidt Jánosné, Varga Imréné, Bartháné, Polgári Miklósné, Fodor Zsigáné, Vásárhelyi Józsefné, Csillag Lajosné, Assael Józsefné, Pogonyi Nándorné, Kálmán Ferenéné, Drágos Jánosné, Jakó Sándorné, Hammer Vilmosné, Székelyné, Wiener Gyuláné, Montag Sándorné, Husserliné, Pál Miklósné stb.

Apponyi nyílt levele.

Választások májusban? — A vasutasok és a kormány.

Távirati tudósítás.

Arad, április 2.

Ma adta ki Apponyi Albert a választóihoz intézett levelét, amelyben megokolja a koalíció működését. Ma olyan jelentés érkezett, hogy a választások májusban lesznek.

Mai hireink ezek:

Apponyi nyílt levele.

Apponyi Albert gróf ma hozta nyilvánosságra Jászberény választópolgáraihoz intézett nyílt levelét.

Az igen terjedelmes nyílt levél első sorban a 67-es kiegyezést tárgyalja, amely szerinte nem áll egyébből, mint olyan formulák és intézmények létesítéséből, melyek magyarázata két teljesen ellenkező eszme: az önálló magyar állameszme és az egységes osztrák öszbirodalmi eszme egyaránt belefér. A kétértelműség ezen átka alól 67 óta nem bírtak kiszabadulni államférfiaink. Visszapillantást vet azután a Tisza Kálmán idejében kezdődő válságra, rámutat azokra a nehézségekre, melyek mellett a koalíció átvette a kormányt. Tudatában volt minden miniszter annak, hogy egyénileg nyaktörő munkát végez. Három év alatt igyekeztek mindent megcsinálni, amit lehetett. Az utolsó nyolc hónapot nem lehet számításba venni, mert ez alatt a kormányzati hatalom már meggyengült: a vakmerő vagy leplezett, alattomos támadások miatt. A hivatalos apparátus pedig, amely a kormányzat rendelkezésére állott, amelynek kötelessége minden kétségen felül áll, a régi rendszer embereiből állván, az új rendszerrel nem rokon-szenvezett és ennek lelkes támogatására a koalíciós kormány nem számíthatott.

Felsorolja ezután Apponyi a koalíciós országgyűlés alkotásait. A választási reformot a koalíció azért nem tudta megvalósítani, mert a nemzeti szempontban nem tudott a királlyal megállapodni. Kéri végül a polgárokat, hogyha úgy találják, hogy ő a múltban teljesítette kötelességét, tartsák fenn számára továbbra is jóindulatukat és bizalmukat.

Választások májusban?

„A Nap” ma esti száma azt jelenti, hogy a kormány már május közepére akarja kitűzni a választásokat, úgy, hogy a parlament már május végén összeülhetne. Ezt „A Nap” szerint azért is tervezi a kormány, hogy ezzel keresztezze az ellenzék választási taktikáját. Különben is a király júniusban Ischlba utazik nyári pihenőjére és ilyenkor a kormányok nem szoktak fontos politikai ügyeket tárgyalni. A király születésének 80 ik évfordulója is sok előkészületet vesz igénybe.

A vasutasok és a kormány.

A „Magyar Szent Korona alá tartozó mozdonyvezetők országos szövetségének” hivatalos közlönye, a „Mozdonyvezetők Lapja” most megjelent számában foglalkozik a vasutasoknak a kormánnyal szemben elfoglalandó álláspontjával. A lap vezető helyén Birkmayer József, a mozdonyvezetők egyesületének elnöke többek közt ezeket írja:

A kormány programjának az a része, mely minket, magyar mozdonyvezetőket érdekelhet, a legszebb reményekre jogosító. A kereskedelmi kormány élén oly kiváló, jeles és irántunk a legjobb indulatú eltt férfi áll, mint Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter. Szándékaiából, elejtett nyilatkozataiból kivilágolt, hogy célja a vasút és alkalmazottainak igényeit kielégíteni, bajaikat orvosolni. Eöztünk lebegnek nagy és bőles példái annak, hogy sok, az ő igazságát kereső nemzet, testület, párt, tényező egyes férfiakkal helyes, okos, tapintatos vezetése, következetes harca által mint vitta ki magasztos céljait.

A napi politika sarába nem posványosodhatunk el. Ha ezen az ingatag téren keresük boldogulásunkat, legfeljebb esalódbatunk. Kijátszott eszközei lehetünk az önds érdekeket rejtő nagy politikai frázisoknak, de célt nem érünk soha. Okos és helyes politika töltünk egyedül az, ha minden alkalmas pillanatot megragadunk, ahol e nagy testület mostoha helyzetén némileg segíthetünk. Ez az aggodalom vezetett arra, hogy e kritikus pillanatokban, mikor új történelmi korszak küszöbén állunk, a kötelességét lelkiismeretesen teljesítő ember becsületes nyíltságával szóljak karársaimhoz, hogy tartózkodjanak oly, esetleg balga lépésöl, mely testületeink jogos érdekeit veszélyeztetheti és ajánljam nekik, hogy szívükben rendületlen hazaszeretettel és király-hűséggel tekin senek a kormány jó szándékai elé, melyet ő felsége a király állított a nemzet élére.

Zsilinszky Mihály — Tiszáról és Khuenről.

Több fővárosi lap megírta, hogy a kormány a vallás és közoktatási államtitkárságot Zsilinszky Mihállyal akarta betölteni, de Tisza István Zsilinszkyt lebeszélte. E hirre vonatkozólag Zsilinszky ma egy fővárosi hírlapíró előtt így nyilatkozott:

— A reám vonatkozó híresztelés mese. Az a híresztelés pedig, hogy Tisza és Khuen között kontroverziák lennének, nem áll. Tisza István teljes harmóniában van a kormánnyal. Khuen-Héderváryval is teljesen egyetért minden kérdésben, kivéve a választói jogot. Abszurdum ilyen körülmények között még csak feltételezni is Tiszáról, hogy ő akárcit is visszatartana hivatal vállalásától. Nekem nem is ajánlották fel az államtitkárságot. Egyebekben mondhatom, az lesz az államtitkár, akit a miniszter akar.

Zsilinszky még kijelentette, hogy az aktív politika terére lép és valószínűleg két helyen is — Békéscsabán és Szarvason — jelöltséget vállal.

Nagygyűlés a választójog mellett.

Erős érdeklődés előzi meg azt a nagygyűlést, amelyet a budapesti polgárság rendez holnap délelőtt a fővárosi Vigadóban az általános, egyenlő és titkos választói jog mellett. A nagygyűlést Rózsavölgyi Gyula alpolgármester fogja vezetni. A benyújtandó határozati javaslatok a kereskedők, iparosok, ügyvédek, orvosok, tanárok és tanítók, magániasztárségek és alkalmazottak megbízott szókai rövid beszéd-

del esatlakoznak. Tekintettel a résztvevő testületek nagy számára, a gyűlésen csak rövid beszédek tarthatók. A nagygyűlés azónokai többek között: Baracs Marcell dr., Lendl Adolf dr., Kmetty Károly, Márkus József főrendiházi tag, Acsay Antal piarista tanár, Eötvös Károly, Vázsonyi Vilmos dr., Sajó János fővárosi bizottsági tag.

A Justh-párt akciója.

Mint a „Pol. Hir.” jelenti, e hó 3 án és 4 én Kőrmenden és Kőszegen tart a Justh-párt gyűléseket, amelyekre a függetlenségi és 48-as párt részéről Holló Lajos alelnök utazik le. A kőrmendi gyűlésen Beck Lajos dr., a kerület függetlenségi és 48-as párti képviselője tartja meg programbeszédét, Kőszegen pedig Laehne Hugó függetlenségi jelölt fogja kifejteni programját választói előtt. — Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke holnap, vasárnap reggel indul el Budapestről és megkezdí 9 napra tervezett délvidéki körútját. Szabadkán át a függetlenségi párt több tagja kíséretében egyenesen Bácsalmásra utazik, ahol vasárnap délután 4 órakor függetlenségi nagygyűlést tartanak. Onnan Szabadkára tér vissza és másnap, 4 én, folytatja útját Topolyára, ahol aznap délelőtt lesz gyűlés, innen Kishegyesre mennek és az ott délután tartandó gyűlés befejeztével ismét visszautaznak Szabadkára. 5-én a kerényi kerület legnagyobb községében, Kossuthfalván, 6-án a magyarkanisai kerületben fekvő Ada nagyközségben és Zentán tartanak gyűléseket. 7-én Magyarkanisára, onnan kocsin Törökkanizsára utazik Justh Gyula és Szegeden át még aznap este a kíséretében levő társasággal együtt Temesvárra érkezik. Mindenütt igen nagyarányu előkészületeket tesznek Justh Gyula fogadására és egy-egy központi fekvésű helyre a szomszédos függetlenségi kerületek kiküldöttjeit is koncentrálják. 8-án délelőtt Lugoson, délután pedig Versecen tartanak gyűlést, amelynek keretében egyúttal a függetlenségi párti képviselőjelölt programbeszédét is elmondja. 9-én Pancsovára érkezik Justh és 10-én résztvesz a nagybecskereki függetlenségi és 48-as párt gyűlésén.

A délvidéki körút befejeztével Justh Gyula pár napi pihenő után április második felében indul újabb körútra; ez alkalommal április hó 18-tól április hó 29-ig bezárólag az erdélyi kerületeket fogja beutazni.

Vasárnapi rímek.

I. A kegyelem.

Kegyelmet kap a cucilista
Meg a nemzetiségi kartárs,
Egy sor miatt a toll-napszámost
Ne kísértse a fogva-tartás.

Szabadon irjon mind az író,
De helye vón' egy kivételnek:
Csupán a tavaszi poéták
Azok ne kapjanak kegyelmet.

II. A tollak.

Világot járó taraját
Merészen félrevágva,
Chantecler, a híres kakas
Eljött Magyarországra.

Az hitte, új diadalut
Lesz jötte, visszatérte
És a világhírű kakast
Itt egész más sors érte.

A szárnyas állatokra most
A választás bajt súdít,
Mennyit szenved a kis kakas
S mennyit a kővér lúd itt?

S kivétel Chantecler se volt
— Jaj, hogy is lép föl holnap —
Szerénynek teste díszit
Kivétel — kortortolnak.

HIREK.

Öngyilkos az államnyomda pénztárosa.

Anyagi zavarok elől a halálba.

Távirati tudósítás.

Arad, április 2

Ma reggel fél 5 órakor Budapesten a keleti pályaudvaron, az oda kirendelt Berger rendőrőrmester lakásának lépcsőjén agyonlőtte magát Meczner József, az államnyomda pénztárosa.

A rendőrőrmester családját a lövés zaja ébresztette fel, kislettek és a lépcsőn ülve találtak egy uriasan öltözött embert, feje lehanyatlott, halántékából folyt a vér, mellette a lépcsőfokon revolver feküdt. Mire a mentők kijöttek, csak a beállott halált állapíthatták meg, a golyó azonnal megölte az öngyilkost.

A zsebeiben levő irományokból a rendőri bizottság megállapította, hogy az öngyilkos Meczner József államnyomdai pénztárossal azonos.

A zsebében több levelet találtak, Meczner Sándor dr. jogakadémiai tanárnak, Dráha János kir. tanácsosnak, az államnyomda igazgatójának címezve (ebben a pénztárkulcsokat küldte), a feleségének és a rendőrségnek címzett leveleket.

A rendőrségnek ezt írta:

„Jelentem a tek. rendőrségnek, hogy életemnek saját kezemmel vetettem véget, minnek folytán a boncolást mellőzni és nőmet kiméletesen értesíteni kérem. Kérem egyszeremind a tek. rendőri urakat, hogy az oldalzsebemben levő leveleket a címzetteknek kezeihez juttatni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

Meczner József,

m. kir. államnyomdai
főtisztviselő.

Meczner nős, három gyermek atyja és a Várók-utca 11. szám alatt lakott. A feleségének írt levelében bocsánatot kér, hogy így végzi az életet, de nem akarja, hogy nyomorúságához szerencsétlen családja is hozzá legyen kötve.

Meczner állandóan anyagi zavarokkal küzdött. Évekkel ezelőtt egy tisztviselőtársáért jótállást vállalt 5000 korona erejéig és fizetnie kellett. Azóta állandóan bajban volt, eladósodott, fizetése se volt foglalva és családjáról is csak nagy erőlködéssel tudott gondoskodni. Mindjobban eladósodott, az utóbbi időben már nagyon izgatott volt és többször kijelentette, hogy nem bírja tovább a bajokat és gondokat. Ma reggel ezek kergették a halálba.

Dráha János, az államnyomda igazgatója azonnal intézkedett, hogy a pénztárkulcsokat hozzák el a rendőrségről és a pénztár rovancsolását elrendelte.

— Az Aradi Közlöny legközelebbi száma a kettős ünnep miatt szerdán reggel jelenik meg.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 3-án az időjárás: enyhe, nyugaton elvélve csapadék.

— Román képviselőjelölt Aradon? Erdélyes kombinációról beszéltek ma Aradon. E szerint az aradi román választók vezető férfiai már a napokban tanácskozássra gyűlnek össze, amelyen elhatározzák, hogy Aradon román nemzetiségi képviselőt jelölnek. Hir szerint Marsieu Jusztin dr. ügyvéd lesz a jelöltjük.

— Az ujaradi új járásorvos. Temesmegye egészségügyi bizottsága Bechnits Sándor megyei főorvos javaslatára ujaradi járási orvossá Tausz Henrik fehértemplomi orvost nevezte ki.

— Bizonyítás a Wekerle-kormány sajtópörében. Fővárosi tudósítónk telefonálja: A koalíciós kormány által Habár Mihály lapszerkesztő ellen ismert rőpirata miatt indított sajtópörben a királyi ügyészség a védő által indítványozott bizonyításhoz egész terjedelmében hozzájárult és ezenkívül indítványt terjeszt a vizsgálóbíró elé azzal, hogy az egyes miniszterek panaszai külön-külön tárgyalassanak, mert az egyszerűbb anyaggal bíró panaszokat már a legközelebbi ülészakban tárgyalatni kívánja.

— Pör Lujza hercegnő és a belga állam között. Brüsszeli távirat jelenti: Megbízható értesülés szerint a belga állam és a három belga hercegnő közt az elhunyt Lipót király alapításaira nézve folyt kiegyezési tárgyalás megihusult. Lujza hercegnő jogtanácsosának azt az ajánlatát, hogy a Koburg féle huszonhárom milliós alapítás, amelyet a király maga mint olyat jelölt meg, amely nem az ő tulajdona, illesse a belga államot, míg a belga és a francia alapítás jussanak sértetlenül a hercegnőknek, a belga állam, mint rá nézve nem eléggé kedvezőt, nem fogadta el. Ennélfogva éppenséggel nem lehetetlen, hogy pörre kerül a dolog, különösen azért, mert a Kongo-levéltár elpusztulása az örökösök ellen való minden bizonyítéktól megfosztotta a belga államot.

— Revízió a zágrabi nagy pörben. Zágrábból táviratozzák: A királyi hét-személyes tábla a zágrabi hazaárulási pörben hozott ítéletet érvénytelennek jelentette ki és elrendelte, hogy a pör az előzetes vizsgálat stádiumába vezettetessék vissza. A még fogságban levő vádlottak, Prihicevics Adám és Prihicevics Valerián ma délután visszanyerték szabadságukat.

— Az ipartestület közgyűlése. Az ipartestület rendes évi közgyűlését e hó 4-én, hétfőn délelőtt 10 órakor fogja az Iparosház nagytermében megtartani.

— Orgiák egy zárdában. Würzburgból telegrafálják a következő felháborító esetet: A város közelében van Oberzell, a bajor nép legszívesebben fölkeresett bucsujáró helye. Ide nagy husvétonként is a jámbor nép, hogy imák és vallási szertartások után lelkileg megtisztulva térjen haza. Ezentul azonban aligha fogják vallásos zarándokok fölkeresni a kies fekvésű falut és annak templomait, meg kálváriáját. Az ottani apácakolostorból ugyanis a minap két apáca szökött meg. Amikor övéhez eljutottak és szökésük oka felől érdeklődtek, a fiatal apácák ezeket jelentették ki:

— A női érzésünk lázadt föl és nem tudtuk tovább elnézni azt a sok csuf orgiát, ami ezen a helyen lefolyt. A fejedelemasszony olyan mosdatlan száju beszélgetéseket folytatott, hogy némelykor elfutottunk mellőle, vagy befogtuk a fülnket. Ha a perjel, a tartományi főnök és a fejedelemasszony együtt voltak, akkor olyan szüléseket rendeztek, hogy utána a fejedelemasszonyt az apácák vitték az ágyába, olyan kegyetlenül be volt rugva. És míg a fejedelemasszony királyi kosztot élvezett, addig az apácáknak a legsilányabb eledellel kellett táplálkozniuk. Azonfelül tudnánk még a fejedelemasszonyról olyan büntetendő dolgokat is állítani, amiket csak a hatóság előtt lehetne elmondani. Volt egy barátnőnk, akit az ilyen dolgok fölött érzett felháborodás a halálba kergetett, a vízbe fojtotta magát.

A német protestánsok között és a katolikusok között is nagy felháborodást okozott az apácák vallomása és a hatóságok szigorú vizsgálatot indítottak a zárdá vezetője ellen.

— Házasság. Lippert Ferenc földbirtokos ma vette oltárhoz Paulótán Luky Máriát, Luky György földbirtokos bájos leányát.

— Életunt urileány. Budapesti tudósítónk jelenti: Ma este a Lopodi-utca 49 ik számú házban levő lakásban, Margitay József pénzügyminiszteri tanácsos 21 éves Margit nevű feltűnő szép leánya, öngyilkosságot követett el. Buldogg revolverből föbelőtte magát és nyomban meghalt. A leány néhány hónappal ezelőtt jegyet váltott egy fiatalemberrel, akiről pár nappal ezelőtt a leány apja megtudta, hogy tüdőbeteg és felbontotta az eljegyzést. A leány emiatt öngyilkosságra határozta el magát.

— Elsikkasztott pénzeslevelek. Budapesti tudósítónk jelenti: A fővárosi rendőrséget most különös bűneset foglalkoztatja. A kissebési gránitbánya részvénytársaság március 29-én a Károly körút 7. szám alatt levő postagyűjtőben, mely Angelusz Dezső szállító üzletében van, három darab pénzeslevelet adott fel. Egyet Steiner Jenő címére Nagyváradra, ez 1400 korona, a másikat Verabélyi István címére Vépeltre, ez 1500 korona, a harmadikat Klein Sándor csórakosi lakos címére 5000 korona tartalommal. A leveleket Boeska Ferenc, Angelusz alkalmazottja vette fel. Angelusz elküldötte Boeskát a pályaudvarra; mialatt az távol járt, kiürítette a levelek tartalmát és megszökött. Ma jöttek rá a sikkasztásra és nyomozatot indítottak a tettes kézrekerítésére.

— Tragikus halál. Nagyváradról jelentik: Miskolczy Árpád, Biharmegye nyugalmazott főszámvevője, végzetes körülmények között halt meg tegnap este Nagyváradon. Az ágyában piházott, miközben szélütés érte. A pipa kiesett a szájából a meggyújtotta az ágyneműt. A szélütött ember sem mozdulni, sem kiáltani nem tudott, úgy, hogy a szomszédok csak akkor vették észre a kalasztrófát, mikor a füst sűrű gomolyokban tolt az utcára. Betörték az ajtót, ahol az öreg súlyos égési sebekkel borítva, tehetetlenül vergődött ágyában. A tüzet hamarosan eloltották, a beteget beszállították a nagyvárad közpórházba, ahol röviddel utóbb, újabb szélütés következtében meghalt. Hatvanhét éves volt. Miskolczy Árpád emlékét sok kedves anekdota őrizi meg. Régebben a legjobb barátai közé tartozott E. Kovács Gyula, a nagy tragikus színész. Délutánonként együtt üldögéltek a Széchenyi-téri kioszkban. Végigbongésztek valamennyi lapot. Szükszavu ember volt mindkető. Nem is szóltak egymáshoz órák-hosszat. Aztán Árpád bácsi is E. Kovács Gyula is fizetett. S nagy nehezen felcöhlődött a két öreg:

— No mára kibeszéltük magunkat. Isten áldjon meg Gyulám.

Az öreg ur nagy barátja volt az italnak. Nem mondhatni, hogy mérték nélkül fogyasztotta, de szerette. Komolyan, egymagában iddogált. Egyik virgóniát a másik után rágta és egyik deci a másik után került az asztalra. Mikor érezte az italt feltápázkodott, apró lépésekkel járt fel-le a vendéglőben. A pici-szivar ott fityegett a szája szögletében. A keze hátrátéve. Aztán meg-megállt a tükör előtt a mosolyogva csóválta a fejét:

— Ej, ej, Árpád, nem akarsz megjavulni Árpád. Megint többet itál Árpád...

Szegény Árpád bácsi halála mindenfelé ősszinte részvétet kelt. Öcsöse, Miskolczy Hugó földbirtokos és a vármegye több előkelő uricsaládja gyászolja. Temetése vasárnap lesz a biharmegyei közpórházból.

— Autóbusz elgázolás. Ma délután öt órakor a Szabadság-téren, a Forray-utca torkolatánál haladó 3. számú autóbusz elütötte Vig Béla tízéves fiút, aki kerékes korecsolyázás közben került a kocsik elé. A fiú könnyebb sérülésekkel menekült meg. Keppich Jakab dr. részvevő elő segélyben.

— A szerelmes főhadnagy. Klagenfurtból táviratoszik: R. tüzérfőhadnagy, aki Temesvárról utazott ide, revolverrel magára lőtt és halálosan megsebesült. Tettének oka szerencsétlen szerelem. Két évvel ezelőtt hasonló okból öngyilkos kísérletet követett el és ezért át-helyezték Klagenfurtból Temesvárra.

— Sulyos párbaj. Varasdon a közeli nagy erdőben ma reggel véres kardpárbaj volt Kummer Emil közhadseregbeli főhadnagy és Mihályi Lajos gazdatiszt közt. A másodszori összecsapásnál Mihályi kardja oly sulyos csapást mért Kummer fejére, hogy eszméletlenül szállították lakására. A párbaj oka egy névtelen levél, melylyel Mihályit gyanúsították.

— Klégetett öt toalettet. Nagyváradról írják: Másfél évvel ezelőtt városzerte élénk és ijedt ribilliót okozott egy ismeretlen kísértet, akinek abban tellett különös, beteges passziója, hogy a Rákóczi-úti kurzó legnépesebb vonalain az előtte elhaladó urhölgyek drága seiyem és szövet ruháit valami undorító, csokoládé színű vegyi folyadékkal leköpdöste, vagy leöntötte. A bemoeskölt ruhákról többé semmiféle tiszítószárral se tudták eltüntetni a csuf nyomokat. Tegnap megint elkezdődött a kurzó veszedelme. Kísért a rém. Hogy kicsoda, most még nem lehet tudni. De baj van és a rendőrség őrszemei már szerte cirkálnak az utcákon, a gonosz és beteg szenvedélyű játékos után. Az első feljelenést Kepes Eus urleány tette a rendőrségen. Panaszra szerint, tegnap, mikor a Rákóczi-úton haladt, igen kellemetlenül érintette, hogy egy iparos kinézésű ember állandóan nyomon követte. — Mikor ugyanis az Erdő fele cukrászdához ért, úgy tört fel előtte, hogy valamit hátulról a ruhájára dobott. Érezte a gyors surlódást. Hátrapillantott. Kísérője eltűnt. Megnézte a toalettjét. A szoknyáján nagy, lugkoldathoz hasonló égési foltok terültek el. Az égés nyoma még egészen friss volt. Vadonat új toaletteje teljesen hasznavehetetlenné vált. Közveilen a feljelentése után másik két urhölgy tett írásbeli panaszt a rendőrkapitányságon. Majd két iskoláslány jelentkezett. Valamennyiük ruháját leöntötte a kóros szenvedélyű, maniakus alak. A ruhák tönkrementek. A rendőrség most városzerte szigorú nyomozást folytat.

— A gyomor és belek rendellenes működéséből származó fejfájás, szédülés és szivdobogás hamarosan megszűnik, ha reggelente 1/2 pohár természetes Ferencz József-keserűvizet veszünk be. Ma már minden jól felszerelt háztartásban ott találjuk a valódi „Ferencz József”-keserűvizet, mert mindenki tudja, hogy az nemcsak a leghatásosabb, hanem a legkellemesebben bevehető is. Kiméletes, enyhe hatása miatt még az ágyban fekvő betegek is igen kedvelik. 251

— A betűró mint képviselőjelölt. A lonti csendőrség ma letartóztatott egy Fehér Kálmán néven szereplő fiatal embert, aki képviselőjelöltnek adván ki magát, több választót kétezzer koronával megzsarolt. A vizsgálatnál kiderült, hogy azonos Fluk Arnold országzserle körözött veszedelmes betűróval. Budapestre szállították.

— Betűrés a huszárkaszárnyában. A 8. huszárezred pótkeret parancsnoksága ma feljelentést tett a rendőrségen amiatt, hogy a legénységi szobába, melyet reggel hét órakor lezártak, a délelőtti folyamán ismeretlen tettesek behatoltak és onnan lepedőket, valamint a legénység fehérneműjét ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Öngyilkos földbirtokos. Makóról táviratozik: Nagy János itteni földbirtokos ma, miközben gyermekeivel játszadozott, késsel hasba szurta magát. Meghalt. Nagy azt hitte, gyógyíthatatlan betegségben szenved.

— Birtokcsere. Aradon az elmúlt hét folyamán a következő birtokcserek történtek: Ifjú Tóth István eladja az aradi 6778. sz. tjkvben felvett Nyul-utca 36. sz. házat 1000 koronáért Tóth Györgynek. — Nagy Mária elad az aradi 285. sz. tjkvben felvett Dezső-utca 13. sz. telekből 262 négyszöglet 4070 koronáért Roschka János és nejeének, 285 négyszöglet pedig 4765 koronáért Mondok István és nejeének és Prognér János és nejeének. — Özv. Somogyi Istvánné eladja az aradi 2429. sz. tjkvben felvett Sarló-utca 42. sz. házat 1600 koronáért Nagy István és nejeének. — Nagy István és neje eladják az aradi 2429. sz. tjkvben felvett Miklós-utca 24. sz. házat 4000 koronáért Dániel Antal és nejeének. — A végvári takarékpénztár eladja az aradi 5651. sz. tjkvben felvett Ségapécskai-ut 15. sz. házat 21000 koronáért dr. Bajtay Mihály és nejeének. — Tóth József és tulajdonos társai eladják az aradi 1488. sz. tjkvben felvett Sarkad-Vásztó-utca 9. sz. házat 5600 koronáért Németh Imre és nejeének. — Regyis Miloszávné eladja az aradi 2838. sz. tjkvben felvett Szeglet-utca 25. sz. házat 2000 koronáért Tóth István és nejeének. — Szeldán Manuilla és Argyelán Diona eladják az aradi 6359. sz. tjkvben felvett Csorda-utca 51. sz. házat 2000 koronáért Illin Száva és nejeének. — Szöllősi Péter és neje eladják az aradi 6248. sz. tjkvben felvett Sarló-utca 58. sz. házat 2500 koronáért Pálmai József és nejeének. — Mosóty István elad az aradi 7370. sz. tjkvben felvett háztelkekből 800 nsz.-ötlet 650 koronáért Tóth József és nejeének, 300 négyszöglet 650 koronáért Györki Mihály és nejeének. — Drentz Mihály és neje eladják az aradi 1123. sz. tjkvben felvett Tökölly Imre-utca 22. sz. házat 6200 koronáért Mogra Máriának. — Özv. Jánossy Antalné eladja az aradi 6192. sz. tjkvben felvett Török Ignác-utca 11. sz. házat 8600 koronáért Kisfaludi Fülöp és nejeének.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban április 1-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Stefanov Illés fűrészgári alkalmazottnak Illés nevű fia, Marót Sándor hirlapírónak Anna nevű leánya. Meghalt: Popa Juon 28 éves földmivelési napszamos, Kárász Imre 60 éves kőműves, Kautós János 49 éves iparos, Joanovics Károly 50 éves szabómester, Toldi Sándor 51 éves napszamos, Stáy József 21 éves pincér, Marszinán Lázár 63 éves cipészemester, Veszprémi Mihály 16 éves napszamos. — Április 2-án született: Róth Izidor butorkereskedőnek Tibor nevű fia, Nedeiko József kovácsnak Rozália nevű leánya, Glanák Pára napszamosnak Kornél nevű fia. Meghalt: Özv. Weisberger Ádám 75 éves napszamosné, Takács Zeuzsa 20 éves cseléd, Hinterweier Ágoston 79 éves könyvművész, Glanák Kornél 2 napos fiú, Tóth Ferenc 8 napos fiú, Schwaroz Gábor 45 éves kávéháztulajdonos.

— Nemcsak pénzt takarít meg az, aki szövet-szükségletét a régi jó hírnevű Siegel-Imhof cégnél Brünmben, a híres posztógyári városban fedezi, de dacára a csudálatos olcsó áraknak, kitűnő minőségű árut kap, divatosat, tetszetősét. Mintagyjteményét e cég kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg.

— Értesítés. A gyászoló közönség szives figyelmébe ajánlok legmodernebb typusban sirmelkeket, melyeket személyesen készítek és a legnagyobb gyárosoktól szerzek be a azokat raktáron tartom dusan felszerelt nagy választékban. Tervezéseket művészi kivitelben és költségvetést díjtalanul készítek el. Legelőnyösebb beszerzési forrás. Minden munkáért és anyagért szavatolok. Vidékre is készséggel azonnal szállítok. Tisztelettel Menrath József, József főherceg ut 11. (Evangélikus templommal szemben.) 1406

— Uri hölgyközönség szives figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágna-szerm, szappan, puder és kezfinomítóra, mely Kelemen gyógyszerésznél Bercsava, továbbá Aradon Vojtek és Weisz uraknál kaphatók. 271

— Tavaszi újdonságok megérkeztek Hegedűs Gyula üzletébe, Arad, Andrassy-tér 15. A legszebb bőr és seiyem női táskák, utazó kiegészítők, utazó bőröndök, sport-cikkek, tennisz verők, tenniszlabdák, tenniszlabdák, gumi, fotball és füleslabdák, a legszebb sítábotok, játékaruk, husvéti illatszerek, husvéti locsolók, háztartási kefe- és pipere áruk stb. nagy választékban és mélyen leszállított árban. Megyei és városi telefon 506. 257

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál 279

VITA FORRÁS
SOSKUT VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHIONOS GYÖGYVIZ.
Orvosi ajánlva: húgysavas diathézis, köszvény, cukorbetegség, pyemor, vese és húgyhólyagbántalmaknál, stb.

Mint üdítő és borvíz páratlan.
Bővebb felvilágosítással szolgál a 9801

„CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10—13.
Főraktár: Édeskúty L. urnál, Bpest, Erzsébet-tér 8.

SZÍNHÁZI TRÉFAK.

(A hangos nő.) Ez a história a nagyváradi színházban történt, de a szereplői között van két színésznő, akiket Aradon jól ismernek.

A Vig özevgy legutóbbi előadásán tudvalevőleg a Férfi-septett mellett Női-septett is szerepelt. Károlyi Leona, Tisza Karola, Zsigmondi Anna, Orbán Mariska, Gogg Kriszta, Bartók Etel és Polgár Mariska, együttese adta elő a „Férfi, férfi, férfi, férfi” refrénü paródiát. Feltűnő volt, hogy ahányan csak voltak, annyiféle hangon énekeltek: a betétet, ki hangosan, ki lassan, ki vékonyan, ki vastagon. Olyan összhangtalanság jött ki, hogy szünet közben Mihályi tenorista kétségbeesetten vonult eljűk:

— De hölgyeim, az istenért, hát mit csináltak? Hízen ahányan voltak, annyiféleképpen intoráltak! Nekem semmi közöm hozzá, de jó fülli embert bánt az ily diszharmónia ...

Zsigmondi Anna ötletesen ríposztozott:

— Ez csak természetes. Minden nő a magamódja szerint szereti a férfit. Egyik hangosan, a másik meg lassan. Ki egy kicsit, ki meg nagyon ...

Mihályi csipős nyelvvel válaszolt:

— Ja hát így már értem, hogy magácska miért énekel olyan szörnyű hangosan ...

(Régi színész-esetek.) Egy aradi színésznekünk érdekes okmányt adott, amely amellel bizonyítja, hogy milyen komikusan siralmasak voltak annakelőtte a színészviszonyok.

Mária Terézia idejében Pesten divatos volt, hogy külön honorálták a színészeket mindama szcenikai szolgálmanyokért, amelyek valami rendkívüli munkát követeltek a szereplőktől. Egy ak-

„ETERNA”

Aradon
osakls

A világ legelegánsabb, legszebb, leglaposabb és legpontosabb órája

„Schild Frères Co” Granges Schweiz.

Weinberger Ferenc és Assael H. és Fia uraknál kapható.

kori színésznek ilyen számlája a következőleg nézett ki:

Ugrás a vízbe	1 fl.
Ugrás egy falon keresztül	1 „
és le egy szikláról	1 „
Átöltözködés	1 „
Megveretés	1 fl. 34 kr.
Egy pofon, meg egy rugás	34 „
Lelocsoltatás	34 „
Egy párbaj	34 „

Érdekes megemlíteni, hogy az aktív verésért nem járt semmiféle külön honorárium, mert az magának a szereplőnek okozott gyönyört. Ez a tarifa volt legnagyobbbrészt oka annak, hogy a színészek közt a különböző szerepekért nagy versengés támadt, sőt nagytehetségű színészek is elkeseredetten küzdöttek egy szerepért, amely a hét szombatján jogot adott nekik egy, az alábbihoz hasonló számla benyújtásához:

Hat áriát énekeltem — — —	6 f.
Egyszer a levegőbe repültem 1 „	
Egyszer vízbe ugrottam — 1 „	
Egyszer lelocsoltak — — —	34 kr.
Kaptam két pofont — — —	68 „
Egyszer megrugtak — — —	34 „

mely összegeket hálás köszönettel nyugtatom.

Ily körülmények között nem meglepő, ha ebben az időben Pest házfalain ilyen „Értesítések” diszlettek:

„Ismételtén figyelmeztetjük a közönséget, hogy az opera és komédia szolgálatában álló egyéneknek pénzt ne kölcsönözzenek és árut ne hitelezzenek, mert annak a veszélynek teszik ki magukat, hogy pénzüket és áruik értékét soha viszont nem látják, sőt a követelések peresítése sem használ, mert ilyen pereket semmiféle fórum el nem fogad és a hitelezőket keresetükkal elutasítja. Ujból tehát óvjuk a hitelezéstől a közönséget!”

Ezek a figyelmeztetések régen jelentek meg s bár azóta óriásit lendült a színészek sorsa, mégis akadnának kereskedők, akik boldogok lennének, ha még most is ilyen felhívások óvták volna őket a fenyegető veszélytől.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Urileány és tőpap pöre.

A kiskadétok bálja miatt.

Távirati tudósítás.

Arad, április 2.

Szokatlanul érdekes pörben hozott ma ítéletet a pécsi járásbíró. Egy urileány feljelentésére rágalmazás miatt elítéltek egy kanonokot.

A pör előzménye ez:

Februárban sok szóbeszéd tárgya volt Pécsen az a kizárás, amellyel a pécsi nőzárdaival kapcsolatos tanítónőképezde két növendékét eltávolították az intézetből. Amint ezt annak idején a lapok is megírták, a tanítónőképezde több növendéke engedélyt kapott arra, hogy a pécsi honvédhadapródiskola által rendezett műsoros táncmulatságon résztvegyenek. Táncolni azonban tilos volt, mert az intézet fegyelmi szabályzata tiltja a nyilvános helyen való táncolást. A leánykák bizony nem gondolták, hogy rettentő bűnt követnek el, ha a teljesen zárt körű mulatságon a műsor meghallgatása után táncolnak is.

Valaki azonban a tanítónőképezde igazgatóságának tudomására hozta, hogy a kis növendékek táncoltak a hadapródiskolában. Nagy

vizsgálat, vallatás indult meg ezután, amelynek az lett az eredménye, hogy a táncos leánykák közül egyet dorgálásra ítélte a tanári testület, kettőt pedig kizárt az intézetből.

A kizárás kihirdetését „elrettentő példaul” az összes növendékek jelenlétében fogantatosították és Frantich Ágoston kanonok mondott beszédet, amelyben a kizárt növendékek szörnyű fegyelmi vétségét ismertette. A beszéd hevében azonban súlyos kifejezésekkel illette a kizárt leánykát, akik utóvégre sem tettek egyebet, mint az intézet fegyelmi szabályzata ellen vétettek, ami még nem éppen égbekiáltó bűn. A sértő kifejezések miatt az egyik kizárt növendék, Miksik Mariska, Miksik Ákos m. kir. törvényhatósági állatorvos leánya rágalmazás vétsége miatt panaszt emelt a kanonok ellen. Tegnap tárgyalta ezt az ügyet a pécsi járásbírósnál Szirmay Antal járásbíró.

A tárgyaláson jelen volt a panaszos leány és Frantich kanonok is védőjével. A tárgyalás adataihoz képest Szirmay járásbíró Frantich kanonokot rágalmazás vétségében bűnösnek mondta ki és ezért 50 korona fő- és 50 korona mellékbüntetésre ítélte el. Az elítélt kanonok felebbezést jelentett be.

§ Esperes és lelkész viszálja: Beles Vazul kétegyházi gör. kel. esperes február hó 17-én hivatali minőségben megjelent Nikoreszku János kurticsi görög keleti lelkésznel, hogy a lelkészválasztás körül felmerült panaszok tárgyában eljárjon. Az eljárás folyamán az esperes és lelkész között incidens támadt.

Nikoreszku az aradi királyi járásbírósnál előtt ügyvédje útján feljelentést adott be az esperes ellen. Előadta ebben, hogy Beles Vazul többek között ezt mondta neki:

— Ön a falu átká!

Emiatt becsületsértés címén kérte az esperes megbüntetését. A megtartott tárgyalás során Nikoreszku még előadta, hogy az esperes, szabályellenesen, a vizsgálat tárgyává tett ügyben négy tanút egyszerre hallgatott ki, holott a kihallgatást külön-külön kellett volna fogantatosítani. — Nikoreszku — kérte ezt a sérelmes eljárást jegyzőkönyvbe venni, de az esperes figyelmen kívül hagyta kivánságát. E felett keletkezett felindulásában történt az incidens. Beles Vazul viszonyát emelt Nikoreszku ellen. Azt adta elő, hogy a lelkész őt ezzel a kifejezéssel illette:

— Ön a jegyzőkönyvet meghamisítja, abba valótlanságot vesz fel, a törvényt lábbal tiporja.

A járásbírósnak nem hozott ítéletet az ügyben, hanem a btkv. 262. §-ában körülírt rágalmazás vétségét látta fennforogni és az iratokat a királyi ügyészséghez tette át. Az ügyészség mai napon hozott végzésével az iratokat visszaküldötte a királyi járásbírósnak azzal, hogy a járásbírósnak helytelenül szállította le illetékességét, mert a 262. § szerinti rágalmazás csak hatóság, vagy annak küldöttsége ellen követhető el, már pedig egy ember küldöttségnek nem tekinthető. Az ügygyel a büntető járásbírósnak a jövő hónapban foglalkozik.

Fattinger-féle
hussal vegyült
kutyaeledel.

A legjobb és legégszerűsebb
étel minden kutyának.

: Mindenütt kapható. :

H. Polsterer Wr.-Neustadt 24

(Fattinger szabadalmazott hussal vegyített
kutya- és szárnyas-eledel gyára.)

— Óvakodjunk utánzatoktól. —

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Szőlőgazdaságunk és borkereskedelmünk hajdan.

Irta: Miklósvári Gyenge Ferenc.

Arad, április 2.

A mai abnormalis időjárások és szőlőgazdaságunk hanyatlása, valamint borkereskedelmünk pangása között ragadta meg figyelmemet az a körülmény, hogy a hajdani szőlőgazdaságról, borkereskedelméről, ugyancsak az akkori munkabérekéről megemlékezzek. A nagy idők lefolyása alatt, hogy mennyire emelkedtek a munkabérek a csekély borkárak emelkedésével szemben, azt az alábbi jegyzetemben fogom ismertetni.

Az adatokat a családi ereklyém között levő nagy durva papirokból összeállított régi, ugynevezett gubacstentával írott és pontosan vezetett gazdasági naplóból vontam ki, amelyben az 1786. évtől pontosan van vezetve a szőlőgazdasággal kapcsolatos összes kiadások, annak termékei és az értékesítési árak. A naplóban levő jegyzetek annál is inkább érdekelnek bennünket, mivel az Arad-Sega és Aradhegyaljai szőlőbirtokokról van szó.

A naplóból helyszűke miatt csak néhány évi feljegyzést közlök le; és pedig: A legrégibb termő évből az első három évit, egy közbeesőt és egy 100 év előtti.

A pénztételek az akkor érvényben volt ugynevezett „bécsi értékű” vagyis pengő forintok és pengő krajcárakban vannak kitüntetve, vagyis a bécsi értékű pengő forint 60 pengő krajcárra osztható s a jelenleg érvényes korona értékkel összehasonlítva 1 pengő forint egyenlő 2 korona 10 fillérrel.

1791. év. A szőlőbirtok vételére 70 frt. Évi munka összesen 40 frt 86 kr. Szüretelési illetmény 1 frt 20 kr. Bortermés ezen évben dézma nélkül bepincézve: Veres bor 15 akó (egy akó = 56 liter), fehér bor 15 akó, aszu 2 akó. A bor azonnal kiméretett a korcsmában 8 krajcárjával. Az aszu eladatott Bécsben 45 forintért akója.

1792. év. Összes évi munka 52 frt 80 kr. Vincellér fizetése 10 frt és 1 pár csizma, 2 frt 33 kr. Ez évben termés nem volt, mert a jég mindent elvert.

1793. év. Évi munkáltatási kiadás csekély különbözettel ugyanaz, mint az előző évi. Vincellér fizetése és egy pár csizma ára ugyanaz.

Ez évi fehér és veres bor termés eladatott akója 4 frt árban, az aszu bor pedig Pesten adatott el 50 forintért akója.

1798. év apr. 2. Szőlőfeltakarás, metszés stb. tavaszi munkák 77 férfi napszám a 17 kr. Kötözések 38 nőnapszám a 9 kr. napszám. Kapálások szintén férfi napszámok 17 kr. napszám mellett. Vincellér fizetése 10 frt és egy pár csizma ismét 2 frt 33 kr. Bortermés ez évben: veresbor 70 akó, fehér bor 60 akó, aszu 17 és fél akó, másolás 7 akó, törköly pálinka 8 akó, akója 7 frt. A veres és fehér bor akója elkelt 2 frt árban, aszu 45 frt, másolás 18 frt. 1798. dec. 15-én egy házvétel a vincellér részére 26 frt, 2 lánc szántóföld és 2 lánc kaszáló 85 frt. Az összes évi kiadások után maradt tiszta haszon 10 frt 19 kr.

1809. év március hó 4. Bujtás, kitakarás, metszés stb. tavaszi munkák 138 napszám, 35 és 40 kr. Trágya behordás gyermek napszám 12 kr. Nyári munka u. m. kapálások és kötözések, férfi napszám 36 és 40 kr., női napszám 30 kr., leány napszám 18 kr. Vincellér fizetése 25 frt, 1 pár csizma 10 frt, 4 pár opincs (bocskor) a 2 frt. Bortermés ez évben fehér bor 86 akó, veres 40 akó, mindkettőnek ára 15 frt akója. Aszabor ez évben nem volt a rossz időjárás miatt. Törkölypálinka 5 akó a 35 frt.

Tehát így váltakoztak a munkabérek, valamint a bor árak is a napló szerint az 1850-es évekig, s azután bár lassan, fokozatosan emelkedtek a munkabérek és adók, míg a borkárak sajnos a mai napig sem emelkedtek, mert a múlt években, vagyis 100 évvel a fenti utóbbi évi jegyzetem szerinti 15 frt árban lehetett venni akóját a bornak, míg az utóbbi

Rendkívüli olcsó árakban árusítunk

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER

Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám.
Kizárólagos posztó gyári raktár. 1226

5 év alatt a munkabérek 200—300%-al emelkedtek a 100 év előttről szemben.

Igy a kedvezőtlen gazdasági és politikai viszonyok között mezőgazdaságunk legfőbb ága és kereskedelme, a szőlőgazdaság és borkereskedelem hanyatlásnak indult.

A hanyatlás az első szőlőbetegséggel a Liszttharmattal (*Oidium Tuckeri*) vette kezdetét, ez volt az első szőlőbetegség, mely a szőlőgazdák nyugalma megzavarta az 1850-es években, mikor még a Phyloxera híre sem ismerték szőlőgazdáink. Azt lehetett hallani, hogy a déli országokban, mint Francia, Spanyol, Olasz és Görög országokban pusztítja a szőlőt, mely a termést egészen tönkretéve megfosztja keresményétől és kenyérétől a szőlőmivelő népet.

E szőlőveszedelmet hozzánk is áthurcolták a hazánkban is az 1870-es évek végén már észreveték a bajt szőlőgazdáink, amelyet követett a Phyloxera, úgy, hogy az aradhegyaljai szőlőkben is már az 1890. évek elején a metsző kés helyett az irtó kapát kellett szőlőgazdáinknak működésbe hozni a drága nemzeti italunkat termő tőkéket kiirtani kellett a pár év leforgása alatt a gyönyörű világhírű borvidék parlaggá vált, elmúltak a vig szüretetek, elmúltak a munkások vig nemzeti dalai. Az éhes osztrák borkereskedők pedig ez idő alatt hasonló hazai borkereskedőkkel egyetemben derűre-borura snáilitották magyar borok elnevezése alatt a saját gyártmányu pancsaikat, úgy, hogy mire a nagy áldozatokkal jra rekonstruált szőlők termővé váltak, akkorra már az üzérkedők nagyon aláásták a magyar borok megbízhatóságát és kitűnőségét, míg végre, bárha későn is, lesújtott középük a múlt években életbe léptetett szigorú új bortörvény, amelyet még szigorúbban kellene végrehajtani, ha már megvan a törvény, mert csak úgy emelhetjük ismét színvonalra borkereskedelmünket és szőlőgazdaságunkat a jövő nemzedék részére.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 2

Készáru: Kínálat, vételkedv korlátolt, 5 ezer mm. változatlan. Amerika 1/2-el olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél árát	3 órai árát
Tengeri 1910. májusra	6 08—6 09	6 10—6 11
Buza 1910. áprilisra	13 51—13 52	13 55—13 57
Zab 1910. áprilisra	8 62—8 63	8 75—8 76
Ross 1910. áprilisra	7 18—7 19	7 31—7 32
Buza 1910. októberre	11 23—11 24	11 3—11 34
Buza 1910. májusra	13 41—13 42	13 53—13 59
Ross 1910. októberre	8 46—8 47	8 59—8 59

Zárul 5 órakor.

Városi villamos vasúti részvény ... 351.—

A Temesvári Lloyd-Tárculat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. április 2

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új ...	12 65—12 70
76 " " " " " " " "	12 70—12 75
77 " " " " " " " "	12 75—12 80
78 " " " " " " " "	12 80—12 85

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos új ...	12 55—12 65
Ross új ...	7 70—8 75
Árpa új ...	6 15—6 20
Zab új ...	6 50—6 55
Tengeri régi ...	5 60—5 65

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelem.

— Április 2 —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig riedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 167—68 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 167—168 fillérig; könnyű

páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 173—175 fillérig.

Sertéselészám: március hó 30. napján volt készlet 28613 darab, március 31. napján felhajtott 663 darab, márc. 31. napján elszállított 179 darab, április 1. napjára maradt készletben: 28.497 darab. A hízott sertés üzlet irányzata nyugodt.

Feladó szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmú ásványvíz.

Igazgatóhely: Budapest, IV. Ferenc József-terület 22.
Kötelérség EPERJES.

Főelárutók Aradon: Dür Gusztáv, a városházzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1910. évi április hó 3-án:

Délután 3 1/2 órakor másréselt helyárrakkal:

Trenk báró.

Operette 3 felvonásban. Jókai Mór regénye után írta: Willner A. M. és Bodanszky R. Fordította: Hervay F. Zenéjét szerette: Albini Félix.

SZEMÉLYEK:

Trenk Ferenc	Beregi S.	Stecher	Benkőné.
Schwalbenau	Dióssy Nusi.	Boillabaisse	Boda Ferenc.
Mariosa	Zalay Margit.	Trautenberg	Kulcsár L.
Nikola	Kun Irén.	Wurzbacher	Polgár S.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 1/2 órakor, rendes helyárrakkal

A) bérlet. A) bérlet.

A tavasz.

Operette 3 felvonásban. J. J. és Duvall után írták: Lindau C. és Wilhelm J. Fordította: Mérey Adolf. Zenéjét szerette: Strausz József.

SZEMÉLYEK:

Dr. Csapó	B. Szabó J.	Báró	Várnay J.
Margit	Wlassak V.	Báróné	Zalay M.
Knikebeln	Leóvey Leo	Gal Feri	Vass Jenő.
Cecilia	Benkőné	Nani	Sz. Rontay
Ernő	Gerő János.	Dannhauser	Kulcsár
Berta	Kun Irén	Ná i, főpincér	Polgár S.

Április 4-én hétfőn délután másréselt helyárrakkal:

Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Pásztor József. Zenéjét szerette Bródy Miksa verseire Vincze Zsigmond.

SZEMÉLYEK:

XII. Balduin	Beregi S.	Rendőrmín.	Boda Ferenc
Henriette	Dióssy Nusi	Catherine	Benkőné
Max, t. ombítás	Leóvey Leo	K resmaros	Kulcsár L.
Molly	Rontay B.	Üdvármeester	Gerő János
Igazságmin.	Polgár S.	Örmeier	Endrey Gy.
Penzürymín.	Várnay J.	L. kaj	Szabó Gyula

Este rendes helyárrakkal:

A bőregér.

Operette 3 felvonásban. Meilhac és Halévy „Reveillon” című bohózatát után írták: Haffner és Genée Richard. Fordította: Vezéry Ödön. Zenéjét szerette: Strausz János.

SZEMÉLYEK:

Eisenstein	B. Szabó J.	Alfred	Boda Ferenc.
Rosalinda	Wlassak V.	Falk, jegyző	Polgár S.
Frank	Leóvey Leo.	Adél	Dióssy Nusi
Orlovsky	Zalay Margit.	Frosch	Kulcsár L.

Kezdete este 7 és fél órakor.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVÍZ
UDIT-GYÖGYIT

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjánál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kiűnő hatásának bizonyult.

Orvosiilag ajánlva. — Aradi főlerakat POLLÁK JÓZSEF cégnél, József főherceg-ut II. 6922

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bérsó Simonfi-utca 1. szám, Szabadság-ter mellett.)

Műsor 1910. április 3-án, vasárnap:

1. Legsötétebb éjszaka. Komikus. — 2. Igéző nyakék. Szenzációs életkép. — 3. Lihputi detektív. Komikus. — 4. Jegesmedve vadászat. Látványosság. — 5. Pali vendégeket fogad. Kacagtató. — 6. Apák büne. Drama. — 7. Pas de deux. Színes tánckép. — 8. Elveszett gyermek. Életkép.

Holnap hétfőn, április 4-én:

1. Apróságok örömei. Komikus. — 2. Kosárfonás. Természet után. — 3. Végzete házasság. Komikus. — 4. Bérnyilkosból mentő. Drama. — 5. Kis riport. Életkép. — 6. A hentes kutyája. Humoros. — 7. A nagymama névnepja. Bohózat. — 8. Lujza Strozsl. Történelmi drama.

Előadások délután 2 órától kezdve.

Ötödik előadás kezdete este 10 órakor.

NYILTTÉR.

Művelt és okos ember nagy súlyt helyez a fogápolásra, mert annak elhanyagolása nemcsak szépséghibba, hanem egyben undorító szagot ad a lehetnek. Szakorvosok egyöntetű véleménye szerint a beteg fog további romlását megakasztja, a szájszárazságot szagtalanítja a fogakat gyönyörűen fehériti. Sztraka féle Menthol fogszappan. Kapható gyógyszertárakban 1 korért. Aradon: gutori Földes Kelemen és Szokoly Sándor urak gyógyszerésztárában, valamint Vojtek és Weisz urak droguériájában. 12

Páratlan a maga nemében

RUSZÁNDÁ
GYÓGYISZAP FÜRDŐ

Vasutállomás: Melenec (Terentim.) Délmagyarors.

Fürdőidény: május hó 14-től szept. hó 14-ig.

Minden vonattal olcsó kocsik várják a fürdővendégeket. Gyógyászati, posta, távír és telefon helyben. A fürdőn hírneves orvosok rendelkeznek vezető orvos dr. Gyumics.

Elsősorban hatással bír köszvényben idült ízületi rheumában, a skrofulózis minden alakjában, minden krónikus gyomormórnak ellenálló borbetegnek, psoriasis és prurigo-ban szenvedők, rendellenes vérzésben szenvedők, akik idős betegeknek eszontbántalmaknál, caries, necrosisnál és idült lues bántalmaknál is.

Négy modernül berendezett szálloda 74 szobával. Lakásra való felvilágosítást Tomica Marko vendéglős ad, kiknek kitűnő jó és izletes konyhája a valódi borai vannak.

A fürdőtelep acetylen világításával van ellátva.

A fürdővendégek szórakozására elgánczosa, zongora, tekónszal és tekópálya, nagy kiterjedésű, árnyékos és virágos park, sétautak — kényelmes padokkal áll rendelkezésre. 6782

Felvilágosítást a prospektust készséggel a kívánságra díjmentesen küld a FÜRDŐGAZDASÁG.

Uj angol és francia női szabóság

Arad, Szabadság-ter 17.

Wittenberger H. és Jaczkó József cég alatt a drezdai tanfolyam bevégezése után, úgy a külföldön, mint Budapesten szerzett több évi tapasztalataim alapján a fenti cég alatt

női divattermet

nyitottunk, hol úgy az angol, mint a legdiszesebb francia toilletteket a legmagasabb ízlésnek megfelelően készítem. A minnek meggyőződéséről a tisztelt hölgyközönség szíves pártfogását kérjük.

Kiváló tisztelettel

JACZKÓ JÓZSEF.

HA

hull a haja vagy korpás a fejbőre

mint a legtokéletebb
és biztos hatású szert,
egyedül a világhírű

Dr. William Patterson-
féle

American Hair-Petrol-t

használja.

Egy üveg ára 2 kor.

Főraktár

Arad és vidéke részére:

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

Magyarországi vezérképvislet:

Barabás és Stefanovits,
Budapest, Alagut-utca 5. szám.

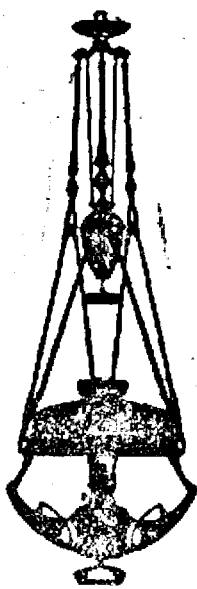
GUBER FORRÁS
A LEGKÖNY-
NYEBBEN
EMÉSZTHETŐ

ARZÉNES VIZ
VÉRSZEGÉNYSEG SÁPKÖR
IDEGGYENGESÉG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK
ÉS ÁSVÁNYVÍZKERESKEDESEKBEN

6849

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kap-
hatók legújabb és legizlésebb
üveg, porcellán és mosdó-
készletek. Nagy vá-
laszték függő és
-- asztali lámpákból. --

Legtárgyosabb forrás 321

figurális dísz tárgyakból.

Legjobb minőségű china- és al-
paccia-erüst dísz tárgyak, ugyszin-
tén elsőrendű evőeszközök.

Képekerekből

óriási választék, több mint 400
új izléses minta van állandóan
raktáron.

FISCHER MÖR, Andrassy-tér 20. szám
(Fischer Eliza-palota.)

Magyar és városi telefon szám 568.

Admirál-olaj a legjobb padlók beeresztésére.
Pormentes, szagtalan.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK**
heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.
Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellené-
ben válaszolunk.

1910. április hó 2.

Keresünk:

Aradra: 1 irodistát.

Vidékre: 2 fűszer, rőfös és rövid, 2 rőfös
és divat, 1 kalap és cipő, 1 kézmű, 2 vas és
fűszer és 5 vegyes szakmabeli magyar, román
és részben német, tót és szerb nyelvismérettel
bíró segédet, és 1 tanoncot.

Alánlunk:

2 irodistanót, 1 elsőrendű fűszer ill. raktárost,
6 fűszer és csemege, 5 vegyes, 3 rőfös és divat,
2 vas és fűszer és 4 fűszer és rövidáru szakma-
béli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA**

Klein Sándor,
titkár.

Keppich Zsigmond,
igazgató.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSU

99,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Biró L.: A családi tűzhely, Lengyel G.:
Véletlenek, Pekár: Rembrandt fejek, Szoma-
házy: A fehér asztal, Selyemruha, Biró L.:
Marie, Croker: Váratlanul, Renaud: Szentmihály-
hegyi ördögös, Harkányi: A holnap asszonyai,
A holnap férfiai, Dr. Loránd: A vénülés, Szini:
Egy sápadt asszony, Hatvány: Én és a könyvek,
Tábori C.: Pesti élet, Schaw Bernard: Warrenne
mestersége, Lester F. W.: A haladás lelki té-
nyezői, Jászai Oszkár: Művészet és erkölcs, Ka-
bos E.: Mária látogatói, Móricz Zs.: Sári bíró,
Földes J.: A kuruzsló, Szomaházy I.: A férjhez-
menés művészete, Kaffka: Csendes válsá-
gok, Szomor: Az isteni kert, Ignotus: Kisérle-
tek, Csörgő: Levelek, amiket meg nem írunk,
Ady E.: Szeretném, ha szeretnének, Lager-
löf Z.: Az antikrisztus csodái, Heltai J.: Írók,
színésznők és más csirkefogók.

Németben: Geierstam: Die alte Herrenho-
fallee, Sudermann: Strandkinder, Bal-
strem: Palazzó Iván, Wiggin Douglas: Was sich
in dem Gasthaus begab, Frenssen G.: Klaus Hein-
rich Baas, Mann Thomas: Königliche Hoheit, Zo-
beltitz F.: Eva wo bist du? Bronson H. G. Meeres-
gold, Ewers H.: Der Zauberlehrling oder die
Teufelsjäger, Bartsch: Elisabeth Kött, Lager-
löf: Gösta Berling, Croker: Die jüngste
Miss Mowbray, Cerri I.: Evos Aphrodite, Jakobsen
Die Lore am Tore, Höcker: Ich grolle nicht,
Twain Mark: Des Treulosen Ende, Schneider
M.: Nebenwege, Skowronek: Sarah und Hagar,
Upton Sinclair: Metropolis, Kipling Rudyard:
Lang Latte & Genossen, Gersdorf: Anna Monikas
Launen, Brandenfels: Madame Nett, Höcker:
Da: goldene Schiff.

Kölcsönadíj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-
lenként fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!
Vidéki bérlek

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill,
vagy fizetve 14 fill.

Dr. Gellén: Parlament induló, Zerkovitz:
Gírem-górom óriási baj! Szépen Sietek?!
Weiner: Ha jó az éjszaka mulatni
kell, Zerkovitz: Ujjé! A ligetben nagyszerű.
Lehár: Zigeunerliebe, Zerkovitz: Előadás vé-
gén, Erb Viktor: Katonazene, Ferenczy Gy.:
Miért? Kun M.: Hajnali dal, Weiner: Néger
smokk, Szabad-e bemenni? Darewsky: Ön és
a nő? Szepessy: Züllő nóták, Albini: Báró
Trenk. Sajó: üres a fészek, Raimann: Tipp
mamsel, Nádor: Boldogtalan voltam, Zerk-
ovitz: De jó volna, Califano: Carmela mia,
Sas Náci: Asszony nóták, Balázs: Valaki-
nek muzsikálnak.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése.**

KERPEL IZSU,

könyv-, zenemű és papír
kereskedése Aradon

881

Telefon 883. sz.

ROPS

Modell 1910

1910-es modellünk újításai:

Intenzív láng. Gyorsan forral. Kevés szén fogyaszt. Erős alkatrészek. Kivehető és tisztítható. Művészi galvano-bronz kivitel. — Hozzáadva biztonsági gyorsfőzőnk eddigi előnyeit, a

„Rops” 1910

a jelenkor legszebb, legtartósabb, legbiztosabb és legakárkosabb asztali tüzhelye. Ha feldül, elalszik. A szén ki nem folyhat!

Ára Budapesten: 4.— korona.

Régi használt példányokat a gyár 2. korona 50 fillér ráfizetéssel 1910-es modellre cserél át.

Kapható minden szakmába vágó üzletben.

„ROPS” Fémáruházi Részvénytársaság

Budapest, V., Váci-út 74./3.

Helyi elárúsítók: Póhán János, Rosenberg R., Maresch Gyula, Kohn József. 6934

Képviselek vidéken keresztetnek.

Az 1868. év óta forgalomban:

Berger gyógy- és higiénikus szappanai.

ÖVÁRODJUNK a fűzőtől és más károsító nyak decempésztől.

E megjelölések:

Berger kátrányszappana,

Berger glicerín-kátrányszappana, és

Berger kén-kátrányszappana,

Berger gyógy- és higién. szappanai

1465

cégünk részére mint szobeli védjegyek és azonkívül a

pótlásokkal: valódi és eredeti védve vannak.

Minden elárúsító, aki ezen kizárólag valódi és szobeli védjegyekkel biztosított, 40 év óta kipróbált Berger-féle szappanok helyett más készítményt csempész be, megsérti védjegyjogunkat.

A mi szappanaink a valódiság jeleül az itt lenyomatott védjegyet és cég-átírást viselik.

G. Hell & Comp

Tessék tehát ezen két ismertető-jelre ügyelni és kifejezetten Berger-féle szappanokat kérni, mint a következő cég gyártmányait:

G. Hell & Comp Troppau.

Kapható a magyar-osztrák monarchia és a külföldi gyógy-szertáraiban és szakszavagó üzleteiben.

Alapítva: 1860.

Távbeszélő: 213.

Ujdonságok

: Kalapokban :

Színes ingekben

Nyakkendőkben

1168

MÜNZI.

előnyösen ismert uridivat üzletében

Páratlanul álló választék.

Minden egyes cikket a legolcsóbb

:: :: szabott ár látható. :: ::

6783

Thierry A. BALZSAMA. Törvényesen védve.

Csak az apca védjegyű az igazi. A légzőszervek minden megbetegése, köhögés, verőpör, rekedtség, hörghurut, tüdőgyulladás, a mas gyomorbajok, minden belső gyulladás ellen, továbbá érvénytelenítés, az emésztés, székrekedés stb. ellen biztosan hat. Különb. szájbetegek, fogfájás, agt sebek, kitérés, nyálalás, a különösen influenza ellen stb. használ. 12 kisiny vagy 6 duplatag, vagy egy nagy család uti üveg öt korona.

THIERRY A. gyógyszerész egyedül valódi 6831

CENTIFOLIA-KENŐCSE

egylepő, csatlakozó és utóérhetetlen gyógyítóanyag még a régi, sőt rákos sebeknél, sérüléseknél, daraboknál, gyulladásoknál, kitérésnél: eltávolít minden idegen anyagot, gennyet, sokszor fölöslegesen teszi a fájdalmas operációt. 2 tégely 2-60 korona.

Cím: Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch.

Alleen echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónek bizonyított károsító, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyított károsító, sebzni és meggyógyítani.

Figyelmeltetés. Silány hamisítványok miatt bevételekor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— az üvegvízben minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár: Török József gyógyszerár, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerár az „Arany országház”, Prágában, Előzetesítés 5. sz.

327

Boros Béni-tér és Nádor-utca sarkán levő

Schreyer-féle

telkek eladók.

A felosztási terv megtekinthető és a feltételek megtudhatók

Dr. Szende Tivadar

ügyvédi irodájában 1581 József főherceg-ut 7.

Valódi brünni szövetek

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

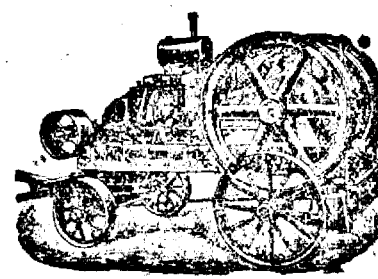
Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m. hosszú	1 " 10 "
elégendő teljes férfi-	1 " 12 "
ruházat	1 " 15 "
(kabát, nadrág és mellény)	1 " 17 "
ára csak	1 " 18 "
	1 " 20 "

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért epügy felöltő szöveteket, turista-lodent, selyemkamgarnt gyári árakon küld a mindenütt ismert megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn 4.

Minták ingyen és bérmentve. 6811

Nagy előnyére szolgál mindenkinek, ha szövet-szükségletét directe a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél rendeli. Óriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből, SZABÓTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK! Bármely kis megrendelés teljesítése szigorúan mintahű és figyelmes.

EREDETI „CHRISTOPH”!

benzin szivógáz-motorok, lokomobilek és NYERSOLAJ-MOTOROK

ma az első helyen állanak. 6818

:: A „CHRISTOPH” név garancia. ::

75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.

Kérjen árjegyzéket

DÉNES B. motorspecialista

cégtől :: BUDAPEST, V., Lipót-körut 15.

Értesítés!

Van szerencsém a nagydíj közönségnek szíves tudomására hozni, hogy jó hírnévnek örvendő

szücs-üzletemet

a jelen kornak megfelelően berendeztem, ahol mindenféle szőrme, szőrme és téli ruházatoknak, utas bándák, lábcsúznak, téli kabátoknak, karantunak, sapkáknak, boknak stb. nyári gondozását, moiy, tükör, berendezés teljes elleni biztosítást a legutányosabb áron elvállalom.

Ezen vállalkozás eddig Mayer Miklós szücs iparosnál, Salacz-utca 1. sz. alatt volt eszközölhető, de tovább egé-zségének szervezete meg nem engedi, utódl engem bízott meg.

A nagydíj közönség további szíves partfogását kérve, teljes tisztelettel

Beregszászy Lajos,

1512 szücsmester, Hal-tér 13.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

néhai Barthl János

lakatos üzletét

saját nevem alatt fiamnak ifj. Barthl Jánosnak vezetése mellett tovább folytatom és mindennemű e szakmába vágó munkát és javításokat elvállalok és pontosan eszközölök. Tisztelettel

özv. Barthl Jánosné

Arad, Rákóczi-utca 9.

Kérem a cégre figyelni!

Bolezni Károly

uri és női cipészete

ARAD, Forray-utca (Román-templom épület.)

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy raktáron tartok saját készítményű kész uri-, női-, fiu- és leány-cipőket jutányos áron.

Készíték mérték után a legkényesebb igényeknek megfelelő cipőket. Csak jó anyagot használok. Uri- és női-cipők fejelését és talpalását a legnagyobb figyelemmel és a legjutányosabb árak mellett készítem.

1514

Jó munka! Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!
Szíves megkeresést kér, teljes tisztelettel Bolezni Károly, cipésmester.

Kellemes ajándék

Alcohol mentes illatszerek.

Üvegje 2 korona 50 fillér.

A zárt szoba levegőjének felfrissítésére legjobb a
fenyő-illat.

A fenyő erdő illatát hűen visszaadja. 1 Üveg 1 kor. 20 f.
Az arc szépségét előmozdítja, a bőrt üdév, bársonysimává
tesszük **Rozsnyay**

„Szeráj arckenőcse“

használatával. Egy kis tégely 70 fillér, nagy tégely 1 K. 40 f.

Kitűnő minőségű fehér asztali bor.

Literje 60 fillér.

Pompás ménesvidéki vörös asztali bor.

Literje 1 korona 20 fillér.

Kapható

Rozsnyay Máttyás

4747. sz. utca

411

Arad, Szabadság-tér.

A világ legtökéletesebb szépítő szere

a Hajós-féle Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tüntet el szeplőt, májfoltot,
bibireset, b. vörösséget és bármely arctisztatlanságot.

Az eleg ns hölgyközönségnek kedvencz szépítőszere.

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon az összes kiállított szépítő-
szerek közül az első díjat nyerte el. (Disszoklevél a nagy aranyérmekkel.)

**Ára egy tégelynek 1 korona. — Dupla nagyságu
tégely 2 korona.**

Óvakodjunk értéktelen utánzestektől; a bevásárlásoknál
csak a Hajós-féle Ibolya-Cremet tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

421

HAJÓS ÁRPAD gyógyszerertárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben,

továbbá minden gyógyszerertár, illatszerüzlet és drogeriában.

Ujjonnan berendezett üzletemben

a legújabb divatu I. Hüchel és Böhm-féle
legkifinomottabb minőségű valódi nyulszőrből
és saját készítményű

**Tavaszi és Nyári
kalapjaimból**

nagyválasztéku raktárt tartok.
Női model szalmakalapok nagy raktár.

Ugyisint panama és más kalapok
festését, javítását és tisztítását jutányos
áron elfogadom, cilinderek vasalását azon-
nal eszközölöm.

A t. közönség szíves pártfogását tisz-

telettel kéri

Bittenbinder Konrád

Arad Deák Ferencz-utca 24. sz.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő-üzlete
Arad, Weitzer János-utca 13. sz

**Kész paszomány
és gombkötő áruk
nagy raktára.**

891
Rendelések a legizlésesebb ki-
vitelben, gyorsan készíttetnek.

Mindenki azt tapasztalta,
hogy a test- és arcápolásnál nélkülözhe-
tetlen a

Rogátsy-féle magyar
Pipere-Borax.

Egy kevés a mosdó- vagy fürdővízbe hintve,
lúe, bájos és ifju arszint kölcsönöz. Ham-
vas, friss és ruganyos lesz a teste. Baráz-
dát, ráncot, mitessert, szeplőt, májfoltot,
és minden arctisztatlanságot eltávolít. Száj-
es fogápolásnál a szájbuzt elveszi és vakító
fénnyel a foga. Lab- és testizzadást
nyomban megszüntet. Szemgyulladás és to-
rokfájást azonnal gyógyít. Nyaralásnál a
talajvizet fertőtleníti és megpuhítja. Gyer-
mekápolásnál a testet edzi, elősegíti a ver-
keringést és a sebesedést elmulasztja. Fo-
hérműhöz a mosásnál használva gyönyörű
fehér lesz és nem rontja. Vasalásnál tükrö-
fényű és sima lesz a fehérnemű.

Egy doboz ára 30 és 75 fillér. —
Próbadoz 15 fillér.

— 10 nagy doboz rendelésnél bérmentve. —
Pipere borax-crem 1 kor. — Rogátsy borax-
szappan 50 fillér. — Rogátsy Pipere borax-
póder 1 kor. 20 fillér. borax-fogórem 50 fill.
Kapható minden gyógyszerertárban, drogériá-
ban és jobb fűszerüzletben. — Készíti:

Rogátsy Kálmán drogériája

BUDAPEST, VII. Rákóczi-ut 10. szám.

Csak Rogátsy névvel valódi. 451

Legtinomabb

impregnált

női havi kötők

tucatonként 1 korona
80 egyszerű övek 90
fillér és Tricot övek 3
korona 20 fillérért
kaphatók

Földes Kelemen

gyógyszertárban
Aradon, Deák Ferencz-
utca 11 szám.

881

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.
(Gr. Nádasdy-palota.)

Ajánlom a tavaszi idényre
uri divat különleges-
ségelmét. 1466

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések azon-
nal elintéztetnek. ...

167 drb.

1592

JUH

ugyanannyi báránnyal

jutányosan eladó

Bauer Antalnál,**Németség, 66-67. házsz.**

Angol női divattermemet

nyeknek is megfelelő **készítményeket** legizlésesebb szabás
szerint, gyorsan és szolidan elkészíteni.

Szíves kátogatást kér, kitűnő tisztelettel

1335

ajánlom az igen tisztelt uri hölgy közönség
szíves figyelmébe. Számos évi tapasztala-
taim alapján módomban áll a modernül be-
rendezett salonomban a legkényesebb igé-

KÖVESDY LAJOS**női szabó. ARAD, Deák Ferencz-u. sz. 9.**

Paladics György asztalos mester

Főműhely: Árok-utca 7. szám.

Fiókműhely: Deák F.-utca 33.

Elvállai legjutányosabb árak mellett mindennemű épület és bútork munkákat, ugyszintén üzlet, iroda berendezéseket és portálakat. Vidskre árkülönbözet nélkül.

574

Költségvetés díjmentes.

Uj épületfa üzlet!

Van szerencsém a t. c. építő és épített közönség szives tudomására hozni, hogy a **Radnai-uti vámháznál uj épületfa üzletet nyitotam**, hol mindennemű épület és asztalos anyagban nagy raktárt tartok és azt a **legjutányosabb árban árusítom**.

Az anyagnak elszállítását a város területén bárhova ingyen eszközölöm.

1232

Ajánlom továbbá saját mézskemencében termelt **I. oszt. építő-meszet** waggonokénti szállításra, valamint saját erdőből termelt

tűzifát.

Lédeci portland cementgyár egyedőlárusítója nagyban és kicsinyben.

Telefon 752. szám.

BRAUN ADOLF,
fakereskedő.

!! A Radiogenviz (Radiumemanatio) !!

ivó- és fürdőkúra alakjában legjobban pótolja a Gasteini kurát.

A Radiogenviz használata javalva van: csusz, köszvény, zsábák (ischias), neurastheniánál, hűdéseknél a tabetikusok lancináló fájdalmai ellen,
===== valamint gyengeségnél. =====

1350.

!! Radiogeniszap !!

60-szor radioaktívabb a fangónál, kitűnő fől-szívó-szer izzadmányoknál; többször is használható, tehát olcsó.

Aradon kapható: Ring Lajos gyógyszer-tárában.

ÖSMERI MÁR

AZ

892

ORIAS FEDÁK

CIPŐ-KRÉMET?

Egy órlás dobez négy más kis dobez tartalmának felel meg, egyetlen kísérlet elegendő a meggyőződésre.

Kapható Aradon minden fűszer, nürnbergi és bőrkereskedésben.

Ara 30 fillér.

Arad és erdélyi képviselő, Szemző Ármin, Arad.
===== valamint főraktár =====

Olcsó árjegyzék!

oly cikkekről, melyek kizárólag nálunk szerezhetők be.

Joupon tiszta selyem taft 5 frt. 80.
darabja

Moire selyem darabja 4 frt.

Cloth lüszter és mosó jouponok feltűnő olcsó ár. n.

Herveth fűző, legujabb facon, darabja 3 frt. 50.

Nagy parthio vétel férfi és női zsebkendőkből.

Sok ezer méter schweici himzés maradékok féláron.

Pütsche szőnyegek nyírott, prima, csekély szép-éghibával — újabb szállítmány érkezett.

Szőnyeg maradékok rendkívül olcsón.

Kelengye árak

Óriási kész raktár mindennemű fehérneműből, **női ingek, corset-ták, himzett kész ágyszettek, Schroll chiffon**, prima **cérna vásznak** egyelőre még mindegyik **áremelkedés nélkül** nálunk beszerezhetők.

Rosenblüh H. és Társa

ARAD.

Olcsó árjegyzék!

Alsó lepedők varrás nélkül darabja még most is 1 frt. 40.

Női ing finom kézimunka himzéssel darabja 1 frt. 65.

Finom kelengye ing madapolanból 2 frt. 40.

Szővet és csipke függöny — stoorok — leszállított árban.

461

Finom damast asztalneműből alkalmi vétel.

Uj női kalap divatterem!

Van szerencsénk szives tudomására hozni, miszerint helyben, Andrassy-tér 20. sz. a., (Fischer Eliz-palota udvarában) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

női-kalap divattermet nyitottunk.

Támaszkodva több éven át szerzett tapasztalatainkra, melyeket Pavicsics M. urnő helybeli divattermében sajátítottunk el. 1273

Divat-termünkben mindennemű **átalakítások és javítások** a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Gyászkalapok 24 órán belül készíttetnek.

Teljes tisztelettel

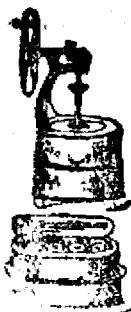
Schweiger Anna és Békési.

STILLER JÓZSEF

csász. és kir. szak. gépszakérnygyára

Telefon 12-88.

Gyár és iroda: VII., Nagydífa-utca 22. sz. (Wessely-utca sark.)

Ajánlja törvényesen védett és elismert legjobb szerkezettű, kitchentest nyert hűtőszelvények, víz, vaj, nyershús hűtésére, ételhűtőket házi szőkneleire, fagyalt-készítőkészleteket és fagyalt-reszervoireket, bormérési berendezéseket és legújabb szerkezettű pezsgető-eszaktokat. — Képes árjegyzékek fenti gyártmányokról, valamint a legújabb találmányu hűtőszelvényről, ételhűtőkről, továbbá a sorkimérő készülékekről (hűtött levegőnyomással) kívánatra ingyen.

Tévedések elkerülése végett kérem cégemre ügyelni és más hasonló nevű cégekkel össze nem tévesztetni; gyáram 1873-ban lett alapítva. 6773

Egyedüli tulajdonosa:

STILLER JÓZSEF

társak nélkül.

Budapest, VII., Nagydífa-utca 22

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépségítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegygyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsírtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

ARA 1 KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

381

Rheuma

köszvény, ischias, idegbetegségek kezelésével, ingyen tudatom levélben, hogyan szabadultam meg ezen kínos szenvedéseimtől. 6881

Carl Bader, Illertissen (Bavarn.)

Saját termésű kitűnő tisztán kezelt magyaradi ó és pecsenyeborok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kapható

Winter Adolf

gyűdnél 441

ARADON,

Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt.

Értesítés!

Van szerencsénk egy a helybeli, mint a vidéki nagyrészt közönséget tiszteltet értesíteni, hogy Aradon, Bockó-utca és Háltér sarkán, a Rákóczi-kávéházzal szemben egy teljesen újonnan berendezett

mosó és fényvasaló intézetet nyitottunk.

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: galériákat, kézelőket, férflingeket és bármilyen fehérneműket, melyek t. hófehérre mosunk. — Egyten tudatom a n. é. közönséggel, hogy 5 éven át a Müller-féle vegytisztító gyár gőzmossó osztályának vezetője voltam s így abban a helyzetben vagyok, hogy a legnagyobb meglepedésre szolgálom ki b. rendelőimet. — A n. é. közönség szives jóindulatát és támogatását kérve vagyunk

kiváló tisztelettel

Apró István és Társa

tulajdonosok.

494

Dávid Péter beton építési vállalata

Trombita-utca 19. sz.

Elvállalok granit. terázó és beton munkákat, valamint beton esztornázásokat, víztartányokat, gép-alapzatokat, cementhordókat, cementjárdafolyosók és fürdőszobák elkészítését a legegyszerűbb kivitelől a legdiszesebb kivitelig is készítek. 571

Tisztelettel

Dávid Péter.

Jégla kapható

alulirotnál, valamint újonnan építendő

házra kölcsön is.

Parcellázásokat elfogadok.

Kirle Antal

téglagyáros 1565

Flórián-utca 6/b. szám, 5. ajtó.

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt nagyközönséget értesíteni, hogy Ruzicska Alajostól

cimfestészeti műhelyt

átvettem s azt szakértelemmel tovább vezetem.

Főtörékvésem, hogy mélyen tisztelt megrendelőim igényeit figyelmes kiszolgálással legjobban kielégítem.

Szíves pártfogását kérve, maradtam kitűnő tisztelettel

Szabó Ferenc

cimfestő 1839

Chorin Áron-utca 2.

A n. é. közönség szives figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Andrassy-tér 8. sz. a. 1910. április hó 1-én egy dusan berendezett

arany-, ékszer- és órászületet nyitottam.

Midőn ezt a n. é. közönséggel tudatom, megjegyezni bátorodom, hogy az összes külföldi városokat beutazván, kitűnő szakképzettséget a legdivatosabb tárgyakra vonatkozólag magamnak ez uton megszereztem, úgy, hogy azoknak finom kivitele és olcsóságára nézve velem senki sem versenyezhet. 1509

Üzletemben a mai korszaknak megfelelő legjobb és leg szebb inga-órák, arany és ezüst férfi és női zseborák, ébresztők 5 évi jótállás mellett, továbbá a legdivatosabb gyűrűk, fülbevalók, mellűk úgy aranyban, mint ezüstben a legolcsóbban kaphatók.

Becserélések és javítások is olcsón és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Tört aranyat vezek és kicserélek.

Magamat a n. é. közönség szives jóindulatába és pártfogásába ajánlva, biztosítom, hogy mindig főtörékvésem lesz, igen t. vevőimet a leggondosabban kiszolgálni, hogy teljes bizalmukat kiérdemeihessem.

Kiváló tisztelettel

Brandes D.

óra- és ékszer-üzlete

Arad, Andrassy-tér 8. sz.

Katolikus templommal szemben.

Olcsó bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

a „Kék golyóhoz“

291

Arad, József főherceg-ut 11. sz.

Vászon maradékok minden árban!

A tavaszi idényre! Ajánljuk nagyválasztéku szövet, delain, zephir és karton raktárunkat a legolcsóbb árakon. Fegyházban kötött harisnyák.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fűbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket kiváltak és vesznek. Farkas Streicher Arad. Tökölly-tér 1. 508

2 szobás

garcon lakás május elsőől kiadó Szabadság-tér 9. I. em. Irodának is alkalmas. 1560

Pénztárnoknö felvétetik

Hoffmann Otto fűszer és csemege kereskedőnél Arad, Szabadság-tér, Gróf Nádasdy palota. 1591

Szakácsnő,

ki jól főz és ügyes, tiszta szoba-leány azonnali belépéssel kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

Előkelő biztosító társaság

aradi főügynöksége ügyes üzletszerzőket alkalmas a legmagasabb jutalék mellett. Megfelelés esetén fix fizetés is. Ajánlatok „Allandó“ jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 1598

Különféle butorok és csillárok

elköltözés miatt jutányos áron azonnal eladók. Cím a kiadóhivatalban. 1601

Első májustól

egy üzlethelyiség kiadó József főherceg-ut 9. Bővebbet Wild Ferenc cukrásznál

Kázmester,

iskolaszolga, vagy irodaszolgai állást keres Aradon tisztességes német házaspár, kik 10 év óta hasonló állásban voltak már alkalmazva uraságoknál. Legjobb referenciákkal rendelkezik. Ajánlatokat Péter-utca 2b. szám alá jobbra az udvarban 1. szám alá kéretnek. 1583

2 utcai szoba

garcon lakás, kiadó Zrínyi-utca 5. 1588

Egy különbejáratú

nagy világos, szépen berendezett butorozott szoba légszuszvillagítással kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1589

Egy modern sarokház,

12.000 koronáért eladó. Vételhez csak 2000 korona szükséges. Cím a kiadóhivatalban. 1596

Zongora

kifogástalan állapotban elköltözés miatt eladó Karolina-utca 8. 1594

Lakás

két szoba, konyha, csukott gang kiadó. Demeter-utca 111a. 1599

Lakás kiadó.

Thököly-tér 6. számú házban egy II. em. 3 szobás modern lakás elköltözés miatt május 1-től, esetleg előbb is kiadó. Bővebbet a házfelügyelőnél. 1600

Az aradi izraelita templomban

az új karzatán a 3. szakasz első pad 8. számú és a első emeleti 6. szakasz első pad 5. számú női, valamint a balközép 5. pad első számú férfi imaszékek eladók. Cím a kiadóhivatalban. 1602

Egy száraz pincehelyiség

mely raktárnak alkalmas, azonnal kiadó. Hossza 24 mtr. szélessége 8 mtr. Dohány-u. 5a. 1603

Dió

kisebb. és nagyobb mennyiségben jutányos áron kapható Karolina-u. 8. sz. 1595

Kiadó

2 tágas műhely mellékhelyiséggel (esetleg raktárnak) augusztus 1-ére. Továbbá egy egész különálló ház 4 szoba, fürdőszoba, november 1-ére Csernovics Péter-utca 23. szám alatt. 1597

10 perccel

a vonat érkezése után házhoz szállítjuk az összes fővárosi napilapokat havonként vagy negyedévenkénti előfizetésre, valamint számunként is. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrássy-tér 16. 671

Ügyes kisasszony,

ki egyes könyvtárban és magyar-német levelezésben teljesen jártas, azonnal felvétetik. — Ajánlatokat „Megbízható“ jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 1578

Modern

földszinti v. első emeleti uri lakás kerestetik a főtéren vagy annak közvetlen közelében. A lakás 5 szép szoba, előszoba, fürdőszoba és megfelelő mellékhelyiségekből állhat. Ajánlatokat lakás jeligével a kiadóhivatal továbbítja. 487

Saját termésű

kitűnő minőségű gyoroki boraimat palackokban, új bor literje 28 kr., 6-bor 1906. évi 40 kr 1908. évi 84 kr-ért árusítom. Polyák Lajos, Teleky-utca 14. 1072

Kolozsvári

alapvizsgákra, szigorlatokra és államvizsgákra lelkiismeretesen, gyorsan előkészít Jogi Előkészítő Kolozsvár, Bartha Miklós-a. 22. sz. 1521

English lady

residing in Arad, the sommer desires lessons Afternoon's, Mornings. Margaret Smith Gásza, Weitzer János-utca 15. sz. 1570

Végre megjelentek

Dóczy, Fráter és Balázs nótáskönyvei, melyek együttesen, tokban 5, külön 2 koronájával kaphatók. A magyar dalköltészet e több, mint 100 koronát érő gyöngyei csak rövid ideig lesznek az olcsó kiadásban forgalomban. Rengált dobezu levélpapírok minden el fogadható árban kaphatók. Vidékre pontos kiszolgálás. — Kerpel Izsó könyvkereskedése, Aradon. 525

Telefon 348.

Husserl Manó

bádigos

vízvezeték szerelő.

Javítások 161

olcsón és gyorsan.

Arad, Szt. Pál-utca 11.

Különbejáratú

modernül butorozott szobát keresek belvárosban lehetőleg fürdőszoba használattal. Cím a kiadóhivatalban.

Keresek

május elsejétől november elsejéig egy 2 szobás lakást. Ajánlatokat „2 szoba“ jeligével a kiadóhivatal továbbítja.

Egy jó karban levő

himzett zongora terítő jutányosan eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Keresek

egy száraz raktárt májustól novemberig, mely alkalmas butorok elhelyezésére. Ajánlatokat „butor“ jeligével a kiadóhivatal továbbítja.

5378—1910. kh.

Hirdetmény.

Barna Kálmán aradi lakos Battányi-u. 4 sz. a. telkén fémgyártó gépek felállítására telepengedély iránt folyamodván az 1884. évi XVII. t.-e. 27. §-a értelmében a telephelyszin tárgyalására határidőül folyó évi április hó 7 ik napjának d. e. 11 órájára kiűzetik.

Arad, 1910. évi március hó 30. 1592

Sariot, főkapitány.

Nyomdánkban

egy ügyes

kifutó fiú

azonnal

felvétetik.

Zimándujfalu állomás közelében

(tövisgyházi pusztá)

280 kishold szántóföld

folyó évi október 1-től haszonbérbe adatik.

Bővebbet

Suhajda Lajos

banesdi körjegyzőnél.

1598